

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को बजेट तथा
वार्षिक विकास कार्यक्रम
र
मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जुमा सम्बन्धी
मार्गदर्शन, २०७६

प्रदेश सरकार
कर्णाली प्रदेश योजना आयोग
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत
नेपाल

विषयसूची

१	पृष्ठभूमि.....	५
२	आवधिक योजनासँग मध्यमकालीन खर्च संरचना र वार्षिक विकास कार्यक्रम तथा बजेटको तादम्यता.....	६
२.१	कर्णाली सौँच, २१००.....	६
२.१.१	प्रदेशको दीर्घकालीन सौँच.....	६
२.१.२	प्रदेशको दीर्घकालीन लक्ष्य.....	६
२.१.३	प्रदेशको दीर्घकालीन उद्देश्य.....	७
२.१.४	प्रदेशको दीर्घकालीन रणनीति.....	७
२.१.५	प्रदेशको दीर्घकालीन परिमाणात्मक लक्ष्य.....	७
२.१.६	विकासका प्रमुख सम्वाहकहरू.....	८
२.२	प्रथम पञ्चवर्षीय योजना (२०७६/७७-२०८०/८१).....	९
२.२.१	योजनाका मार्गदर्शक सिद्धान्तहरू.....	९
२.२.२	योजनाका प्राथमिकताहरू.....	१०
२.२.३	सौँच.....	१०
२.२.४	लक्ष्य.....	१०
२.२.५	उद्देश्य.....	१०
२.२.६	परिमाणात्मक लक्ष्य.....	१०
२.२.७	योजनाका रणनीतिहरू.....	१२
३	समष्टिगत मार्गदर्शन.....	१२
४	प्रदेशबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रम तथा आयोजनाको मापदण्ड.....	१४
५	स्थानीय तहबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रम तथा आयोजनाको मापदण्ड.....	१४

६	खर्च प्रभावकारिता तथा मितव्ययीता.....	१५
७	प्रशासनिक तथा चालु खर्च.....	१५
८	पूँजीगत खर्च.....	१५
९	वित्तीय व्यवस्था.....	१६
१०	मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जुमा.....	१६
११	कार्यक्रम तथा आयोजना छनौट तथा प्रस्ताव.....	१६
१२	कार्यक्रम कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन.....	१७
१३	संलग्न गर्नुपर्ने विवरण.....	१७
१४	नेपाल सरकारबाट जारी सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको कार्य जिम्मेवारीमा पर्ने विकास कार्यक्रम तथा आयोजनाको वर्गीकरण तथा बाँडफाँड सम्बन्धी मापदण्ड, २०७६ बमोजिम संघ, प्रदेश र स्थानीय तहले लगानी गर्ने क्षेत्रहरू.....	१८
	(क) शासकीय व्यवस्था एवम् सुशासन.....	१८
	(ख) अर्थ.....	१८
	(ग) उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति.....	१९
	(घ) ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ.....	२०
	(ङ) कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला.....	२१
	(च) कृषि तथा पशुपन्छी विकास.....	२२
	(छ) भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण.....	२२
	(ज) खानेपानी.....	२३
	(झ) गृह.....	२३
	(ञ) परराष्ट्र.....	२४
	(ट) भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात.....	२४
	(ठ) महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक.....	२५

(ड) रक्षा.....	२६
(ढ) युवा तथा खेलकुद.....	२६
(ण) वन तथा वातावरण.....	२७
(त) शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि.....	२८
(थ) श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा.....	२९
(द) सहरी विकास.....	३०
(ध) संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्ययन.....	३१
(न) संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन.....	३१
(प) सञ्चार तथा सूचना प्रविधि.....	३२
(फ) स्वास्थ्य तथा जनसंख्या.....	३२
(ब) योजना तथा तथ्याङ्क व्यवस्थापन.....	३३
अनुसूची-१ स्थानीय तहमा हस्तान्तरण हुने कार्यक्रम/आयोजनाहरूको विवरण.....	३५
अनुसूची -२ मध्यमकालीन खर्च संरचना (२०७७/७८-२०७९/८०).....	३६
अनुसूची-३ कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण, साङ्केतीकरण तथा त्रिवर्षीय खर्च अनुमान.....	३९
अनुसूची-४ त्रिवर्षीय खर्चको स्रोत प्रक्षेपण.....	४०
अनुसूची-५ प्रति एकाई लागत.....	४१
अनुसूची-६ वार्षिक विकास कार्यक्रमको खाका.....	४२
अनुसूची -७ आगामी आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को खर्च तथा श्रोतको अनुमान (विकास कार्यक्रम मात्र).....	४४

१ पृष्ठभूमि

नेपालको पन्ध्रौं योजना (२०७६/७७-२०८०/८१) मा "समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली" को परिकल्पनालाई साकार पार्न दीर्घकालीन सौँच, वि.सं.२१०० मा समृद्धि र सुखको तीन चरणको मार्गचित्र अबलम्बन गरिएको छ । सो बमोजिम यस योजना पहिलो चरणको सुख र समृद्धिको आधार सिर्जना गर्ने योजनाको रूपमा रहेको छ । पन्ध्रौं योजनाले लिएको दीर्घकालीन सौँच, लक्ष्य र उद्देश्य हासिल हुने गरी सफल कार्यान्वयन गर्न आगामी मध्यमकालीन खर्च संरचना र वार्षिक बजेट तर्जुमा तथा विकास कार्यक्रमको छनौट, प्राथमिकीकरण तथा बजेट व्यवस्थापन गर्दा ध्यान दिनु पर्नेछ ।

पन्ध्रौं योजनामा तीव्र आर्थिक विकास तथा समृद्धि र नागरिकको परिष्कृत तथा मर्यादित जीवन सहित उच्च आयस्तर भएको मुलुकमा रूपान्तरण गर्ने दूरगामी सौँच लिइएको छ । साथै, सुशासन, आर्थिक विकास, समृद्धि र समतामूलक समाज निर्माणको आधार तयार गर्ने लक्ष्य रहेको छ ।

सन् २०३० सम्ममा दिगो विकासका लक्ष्यहरू हासिल गर्न यी लक्ष्यहरूको आन्तरिकीकरण र स्थानीयकरण गरी कार्यान्वयनमा तीव्रता दिने गरी दिगो विकास लक्ष्यमैत्री योजना र कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपर्ने छ । आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को वार्षिक विकास कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा राष्ट्रिय गौरवका आयोजना एवम् रूपान्तरणकारी आयोजना, आर्थिक समृद्धि सिर्जनाको आधार तयार गर्ने प्रकृतिका विकासका कार्यक्रम तथा आयोजना छनौट गर्ने, प्राथमिकीकरण गर्ने र योजना अवधिभित्र सम्पन्न गर्ने गरी आयोजना तथा कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ । सुशासन, विकास र समृद्धिको राष्ट्रिय कार्यसूची हासिल गर्न उच्च आर्थिक वृद्धि र उत्पादनमूलक रोजगारी सिर्जना गर्ने र अर्थतन्त्रलाई सवल र समुन्नत बनाउने कार्यक्रम तथा आयोजनालाई प्राथमिकता दिनुपर्नेछ । आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायीत्व ऐनको दफा ६ मा "योजना आयोगले आवधिक योजनाको आधारमा प्रत्येक आर्थिक वर्षमा तीन वर्ष अवधिको मध्यमकालीन खर्च संरचना तयार गर्नुपर्ने र प्रत्येक मन्त्रालयले आवधिक योजना र क्षेत्रगत नीतिको आधारमा आगामी तीन वर्षमा हुने खर्चको प्रक्षेपण सहितको मन्त्रालयगत मध्यमकालीन खर्च संरचना तयार गर्नुपर्ने" व्यवस्था छ । मध्यमकालीन खर्च संरचनामा समावेश हुने र वार्षिक बजेटमा रकम विनियोजन गरिने आयोजनाहरू राष्ट्रिय आयोजना बैङ्कमा प्रविष्ट गर्नुपर्ने व्यवस्था पनि सोही ऐनको दफा १७ मा व्यवस्था रहेको छ । उक्त ऐनमा उल्लेख भएका आर्थिक तथा वित्तीय स्थायित्व, तीन तहको सरकारको अन्तरसम्बन्ध तथा समन्वय, नतिजामुखी बजेट र सार्वजनिक खर्चको जवाफदेहिताका विषयहरू व्यवहारमा हासिल गर्न पनि मध्यमकालीन खर्च संरचना महत्त्वपूर्ण रहेको छ । यसका अतिरिक्त नेपाल सरकार मन्त्रपरिषद्बाट स्वीकृत कार्य विस्तृतीकरण प्रतिवेदन, अन्तरप्रदेश परिषद्को निर्णय बमोजिमको सङ्घीयता सहजीकरण कार्यान्वयन कार्ययोजना, सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको कार्य जिम्मेवारीमा पर्ने विकास कार्यक्रम तथा आयोजनाको वर्गीकरण तथा बाँडफाँड सम्बन्धी मापदण्ड, २०७६ ले पनि तहगत सरकारको वार्षिक तथा चक्रिय योजना निर्माणमा महत्त्वपूर्ण आधार निर्धारण गरेका छन् । यसै

आधारमा आयोजना/कार्यक्रम वर्गीकरण गरी मध्यमकालीन खर्च संरचनामा कार्यक्रम प्रस्ताव गर्नु पर्नेछ । वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा दिगो विकास लक्ष्य हासिल गर्ने गरी दिगो विकास लक्ष्यको आवश्यकता आङ्कलन र लगानी खाकालाई समेत ध्यान दिनु पर्नेछ । **कर्णाली प्रदेशको प्रथम पञ्चवर्षीय योजना (२०७६/७७-२०८०/८१)** को यो आर्थिक वर्ष २०७६/७७ पहिलो वर्ष हो । यसर्थ आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को लागि बजेट तथा वार्षिक विकास कार्यक्रम निर्माणका लागि र मध्यमकालीन खर्च संरचना २०७७/७८-२०७९/८० को लागि यो मार्गदर्शन तयार गरिएको छ । कर्णाली प्रदेशको प्रथम पञ्चवर्षीय योजनाको मर्म, भावना र **समृद्ध कर्णाली, सुखारी कर्णालीवासी** भन्ने सौँचलाई साकार तुल्याउन वार्षिक विकास कार्यक्रम र बजेट तथा मध्यमकालीन खर्च संरचना तयार गर्दा विषयगत मन्त्रालयहरूले सहि योजनाको छनौट र प्रभावकारी कार्यान्वयनलाई ध्यान दिनुपर्ने हुन्छ ।

जनताको तीव्र विकास र समृद्धिको चाहनालाई मुर्तरूप प्रदान गर्न प्रदेश सरकारले विभिन्न नीति तथा कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिरहेको छ । सन् २०३० सम्ममा दिगो विकासका लक्ष्यहरू हासिल गर्न यी लक्ष्यहरूको आन्तरिकीकरण र स्थानीयकरण गर्दै कार्यान्वयनमा तीव्रता दिने गरी दिगो विकास लक्ष्यमैत्री योजना र कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपर्नेछ । आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को वार्षिक विकास कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा प्रदेश महत्त्वका आयोजना र स्थानीय पहिचानका प्रमुख आयोजना लगायत अन्य आर्थिक समृद्धि सिर्जनाको आधार तयार गर्ने प्रकृतिका विकासका कार्यक्रम तथा आयोजना छनौट गर्ने, प्राथमिकीकरण गर्ने र योजना अवधिभित्र सम्पन्न गर्ने गरी आयोजना तथा कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ ।

२ **आवधिक योजनासँग मध्यमकालीन खर्च संरचना र वार्षिक विकास कार्यक्रम तथा बजेटको तादम्यता**

प्रदेशको प्रथम पञ्चवर्षीय योजनाको आधारपत्रमा उल्लेख भए बमोजिम देहायका पक्षलाई सम्बोधन हुने गरी मध्यमकालीन खर्च संरचना र बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्ताव गर्नु पर्नेछ । योजनाको आधारपत्रले लिएको सौँच, २१०० र पञ्चवर्षीय योजनाका सौँच, लक्ष्य, उद्देश्य, रणनीति, समृद्धिका सम्वाहक, मार्गदर्शक सिद्धान्तहरू र विकासका प्राथमिकताहरू देहाय बमोजिम छन् ।

२.१ कर्णाली सौँच, २१००

२.१.१ प्रदेशको दीर्घकालीन सौँच

समृद्ध कर्णाली, सुखारी कर्णालीवासी

उच्च आर्थिक वृद्धि, आधारभूत भौतिक सुविधा, सबैलाई सम्मानजनक रोजगारी सहित सुरक्षित र स्वच्छ वातावरणमा बसोवास गर्ने सुखी नागरिकहरूको प्रदेश ।

२.१.२ प्रदेशको दीर्घकालीन लक्ष्य

सामाजिक न्यायमा आधारित समावेशी, सन्तुलित र दिगो विकास गर्दै तीव्र आर्थिक वृद्धि दर हासिल गरी समृद्ध कर्णाली र सुखारी कर्णालीवासीको दीर्घकालीन सौँचलाई

व्यवहारमा उतार्ने दीर्घकालीन लक्ष्य रहेको छ । यसका लागि समृद्धि र सुखारीका देहाय बमोजिम लक्ष्यहरू आवधिक योजनामा निर्धारण गरिएको छः

समृद्धि	सुखारी
१. सम्भाव्य आर्थिक क्षेत्रको पहिचान र परिचालन	१. आधारभूत आवश्यकताको परिपूर्ति
२. सर्वसुलभ आधुनिक पूर्वाधार एवम् सघन अन्तर आवद्धता	२. परिष्कृत तथा मर्यादित जीवन
३. मानव पूँजी निर्माण तथा सम्भावनाको पूर्ण उपयोग	३. सुरक्षित, सभ्य र न्यायपूर्ण समाज
४. हरित अर्थतन्त्रमा आधारित उच्च र दिगो उत्पादन तथा उत्पादकत्व	४. स्वस्थ र सन्तुलित पर्यावरण
५. उच्च र समतामूलक प्रदेश आय	५. सुशासन
	६. सवल लोकतन्त्र
	७. प्रदेश एकता, राष्ट्रिय एकता, सुरक्षा र सम्मान

२.१.३ प्रदेशको दीर्घकालीन उद्देश्य

पूर्वाधार निर्माण, शिक्षा, स्वास्थ्य, उत्पादन र रोजगारमा विशेष उपलब्धि हासिल गर्दै तीव्र आर्थिक-सामाजिक विकास गर्ने ।

२.१.४ प्रदेशको दीर्घकालीन रणनीति

नेपाल सरकारबाट निर्धारण भएका समृद्धिका ११ र सुखका २३ गन्तव्य सूचकको आधारमा कर्णाली प्रदेशका आफ्नै मौलिक विशेषतासहित **समृद्ध कर्णाली, सुखारी कर्णालीवासी** बनाउने सौचलाई साकार तुल्याउन सार्वजनिक, निजी, सहकारी, सामुदाय एवम् आम नागरिकको सहभागिता र विकास साझेदारसँगको सहकार्यलाई सुदृढ तुल्याइने छ । यो दीर्घकालीन सौचलाई देहायबमोजिम तीन चरणमा पाँच ओटा पञ्चवर्षीय योजना मार्फत् २५ वर्षमा पूरा लक्ष्य लिइएको छ ।

चरण	योजना	अवधि	प्रदेश गन्तव्य	राष्ट्रिय नारा
पहिलो	प्रथम पञ्चवर्षीय	५ वर्ष	शिक्षा, स्वास्थ्य, उत्पादन र रोजगार त्यसका लागि पूर्वाधार	समृद्धि र सुखको सिर्जना
दोस्रो	दोस्रो पञ्चवर्षीय तेस्रो पञ्चवर्षीय	१० वर्ष	विकासमा तीव्रता, समृद्धिमा अग्रता	समृद्धि र सुखको तीव्रता
तेस्रो	चौथो पञ्चवर्षीय पाँचौ पञ्चवर्षीय	१० वर्ष	समृद्ध कर्णाली, सुखारी कर्णालीवासी	समृद्धि र दिगोपना

यसका लागि निम्नानुसारको रणनीति अपनाइने छः

- १) दिगो विकासका लक्ष्यहरू हासिल गर्ने ।
- २) दिगो र भरपर्दो भौतिक पूर्वाधार विकास गर्ने ।
- ३) गुणस्तरीय शिक्षा र सुलभ स्वास्थ्य सेवा सुनिश्चित गर्ने ।
- ४) हरित अर्थतन्त्रमा आधारित उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि गर्न औद्योगिकीकरण गर्ने ।
- ५) प्राकृतिक स्रोत, सम्पदाको संरक्षण, पहिचान र परिचालन गर्ने ।
- ६) सार्वजनिक सेवाको सुदृढीकरण गर्ने ।

२.१.५ प्रदेशको दीर्घकालीन परिमाणात्मक लक्ष्य

प्रदेशको दीर्घकालीन परिमाणात्मक लक्ष्यहरू यसप्रकार तय गरिएका छन्ः

क्र.सं.	सूचक	आधार वर्ष २०७५/७६ को स्थिति	प्रथम पञ्चवर्षीय योजनाको लक्ष्य (२०८०/८१)	आ.व.२१००/ ०१ को प्रदेशको लक्ष्य	आ.व. २१००/०१ को राष्ट्रिय लक्ष्य
१	वार्षिक औषत आर्थिक वृद्धि दर (प्रतिशत)	५.७	१४.९	१०.५	१०.५
२	प्रतिव्यक्ति आय (अमेरिकी डलर)	६०६	१,१४७	१०,०००	१२,१००
३	निरपेक्ष गरिबीको रेखामुनि रहेको जनसङ्ख्या (प्रतिशत)	२८.९	१८	०	०
४	बहुआयामिक गरिबीमा रहेको जनसङ्ख्या (प्रतिशत)	५१.२	२५	३	३
५	मानव विकास सूचकाङ्क	०.४२७	०.५०७	०.७६०	०.७६०
६	लैङ्गिक विकास सूचकाङ्क	-	०.९३०	१	१
७	सम्पत्तिमा आधारित निजी गुणक	०.४२	०.३९	०.२५	०.२५
८	अपेक्षित आयु (जन्म हुँदाको) (वर्ष)	६७	७०	८०	८०
९	मातृ मृत्युदर (प्रतिलाख जीवित जन्ममा)	-	१२५	२०	२०
१०	पाँच वर्षमुनिका बाल मृत्युदर (प्रतिहजार जीवित जन्ममा)	५८	३५	८	८
११	पाँच वर्षमुनिका कम तौल भएका बालबालिकाको प्रतिशत	३५.५	२०	२	२
१२	साक्षरता दर	६६	९५	९८	९८
१३	माध्यमिक तह (९-१२) मा खुद भर्ना दर (प्रतिशत)	५९.४	६५	९५	९५
१४	उच्च शिक्षामा कुल भर्नादर (प्रतिशत)	६.१	१५	३५	४०
१५	विद्युत उत्पादन (मेगावाट)	८.२५	२००	७,०००	४०,०००
१६	विद्युतमा पहुँच प्राप्त जनसङ्ख्या (प्रतिशत)	६७.५	९०	१००	१००
१७	इन्टरनेट प्रयोगकर्ता (कुल जनसङ्ख्यामा प्रतिशत)	४०	६५	१००	१००
१८	बेरोजगारी दर (प्रतिशत)	९.७	६	३	३
१९	आधारभूत सामाजिक सुरक्षामा आवद्ध जनसङ्ख्या (प्रतिशत)	५	४८	१००	१००
२०	३० मिनेट सम्मको दुरीमा यातायात पहुँच भएको परिवार	-	७५	९९	९९

आ.व.२०७५/०७६ को तथ्याङ्क स्रोत: केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, आर्थिक सर्वेक्षण २०७५/०७६, नेपाल जनसाङ्ख्यिक तथा स्वास्थ्य सर्वेक्षण २०१६, मानव विकास प्रतिवेदन २०१८, बहुआयामिक गरिबीको प्रतिवेदन २०१८, पन्ध्रौँ योजनाको आधारपत्र रा.यो.आ.

२.१.६ विकासका प्रमुख सम्बाहकहरू

प्रदेशको दीर्घकालीन सौँच, लक्ष्य, उद्देश्य अनुसार आर्थिक, सामाजिक र साँस्कृतिक रूपान्तरणका निम्न प्रमुख सम्बाहकहरू पहिचान गरिएका छन् । यी सम्बाहकहरू

प्रदेशका आवधिक योजनाहरूमा प्रतिविम्बित हुनेछन् । कर्णाली समृद्धिको प्रमुख सम्बाहकको रूपमा जलविद्युतलाई अङ्गिकार गरिएको छ ।

१. जल विद्युत, वैकल्पिक ऊर्जा र हरित अर्थतन्त्र ।
२. गुणस्तरीय र दिगो पूर्वाधार मुख्यगरी सडक सञ्जाल ।
३. प्राङ्गारिक कृषि, औद्योगिक उत्पादन र सेवा क्षेत्रको विकास ।
४. बहुमुल्य जडिबुटी, खानी तथा खनिज ।
५. पर्या-पर्यटन तथा कला, संस्कृति ।
६. विज्ञान प्रविधि र नवप्रवर्तन ।
७. मानव पूँजी निर्माण र सदुपयोग ।
८. स्वच्छ वातावरण र स्वस्थ जीवन ।
९. सुरक्षित, व्यवस्थित र विकसित गाउँ, नगर र सहर ।
१०. सार्वजनिक, निजी, सहकारी तथा सामुदायिक साझेदारी ।

२.२ प्रथम पञ्चवर्षीय योजना (२०७६/७७-२०८०/८१)

२.२.१ योजनाका मार्गदर्शक सिद्धान्तहरू

आवधिक योजना नागरिकको विकास तथा समृद्धिको चाहनालाई धरातलीय यथार्थतामा टेकेर सरकारले आगामी पाँच वर्षभित्र सफलीभूत पार्ने रणनीति र कार्यनीतिहरू सहितको प्रतिवद्धता हो । ती अठोटहरूमा प्रतिवद्ध कर्णाली प्रदेशको प्रथम पञ्चवर्षीय विकास योजना निम्न मार्गदर्शक सिद्धान्तहरूमा आधारित रहनेछः

१. शान्ति, समृद्धि, समतामूलक, समावेशी र समाजवादउन्मुख आर्थिक, सामाजिक र सांस्कृतिक रूपान्तरण,
२. शिक्षा, स्वास्थ्य, उत्पादन र रोजगार, त्यसका लागि पूर्वाधार,
३. बालबालिकामा लगानी, युवालाई रोजगारी, जेष्ठ नागरिकलाई सम्मान र सुरक्षा,
४. सार्वजनिक, निजी, सहकारी र सामुदायिक सहभागितामा आधारित वैज्ञानिक योजना निर्माण र हरित अर्थतन्त्रको विकास,
५. सबै स्रोत, साधन र नेतृत्वको इच्छाशक्तिलाई पुँजीमा रूपान्तरण, उत्पादनका साधनहरूमा नागरिक स्वामित्व सहितको विकास एवम् प्रतिफलको न्यायपूर्ण वितरण,
६. भौगोलिक, सामाजिक र सांस्कृतिक विशेषतामा आधारित विकास,
७. पर्यटन विकासका लागि संसारको गन्तव्य नेपाल, नेपालको गन्तव्य कर्णाली,
८. कर्णालीको विशिष्ट पहिचान “कर्णाली ब्राण्ड” सहितको प्राङ्गारिक उत्पादन,
९. विकासका लागि स्वदेशी तथा बैदेशिक लगानी र मापदण्डका आधारमा आयोजनाहरूको वर्गीकरण र कार्यान्वयन,
१०. नेपालको संविधान, दिगो विकासका लक्ष्यहरू, राष्ट्रिय पन्ध्रौँ आवधिक योजना, प्रदेश सरकारका नीति तथा कार्यक्रम साथै नेपालले अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा गरेका प्रतिवद्धताहरूको आन्तरिकीकरण ।

२.२.२ योजनाका प्राथमिकताहरू

१. भौतिक पूर्वाधार विकास (यातायात, ऊर्जा, बस्ती विकास, सिंचाइ र खानेपानी),
२. सामाजिक विकास (शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगार र सामाजिक सुरक्षा),
३. हरित अर्थतन्त्रमा आधारित उत्पादन (कृषि, उद्योग, जडीबुटी, खानी, वन पैदावार, पानी),
४. पर्यटन र वातावरण,
५. विज्ञान प्रविधि, अनुसन्धान र नवप्रवर्तन,
६. सूचना सञ्चार र डिजिटल कर्णाली,
७. सुशासन ।

२.२.३ सौच

सामाजिक न्यायसहित दिगो, फराकिलो र तीव्र विकास ।

२.२.४ लक्ष्य

नागरिकको जीवनस्तरमा अपेक्षाकृत सुधार गर्दै दिगो विकास र समृद्धिको मार्गमा अघि बढ्ने ।

२.२.५ उद्देश्य

१. गुणस्तरीय पूर्वाधार विकास गर्नु,
२. दिगो, फराकिलो र तीव्र आर्थिक तथा सामाजिक विकास गर्नु,
३. कर्णालीवासीलाई प्रत्यक्ष अनुभूत हुने गरी सुशासन कायम गर्नु ।

२.२.६ परिमाणात्मक लक्ष्य

प्रथम पञ्चवर्षीय योजनाका निम्न बमोजिमका आर्थिक, सामाजिक तथा भौतिक लक्ष्यहरू कायम गरिएका छन्:

क्र.सं.	सूचक	आधार वर्ष २०७५/०७६ को स्थिति	प्रथम पञ्चवर्षीय योजनाको लक्ष्य (२०८०/०८१)	पन्ध्रौँ योजनाको राष्ट्रिय लक्ष्य (२०८०/०८१)
१. समृद्धिका सूचकहरू				
१.१	वार्षिक औषत आर्थिक वृद्धि दर (प्रतिशत)	५.७	१४.९	१०.३
	कृषि क्षेत्रको औषत वृद्धि दर (प्रतिशत)	४.४	११.१	५.४
	उद्योग क्षेत्रको औषत वृद्धि दर (प्रतिशत)	९.६	३२.२	१४.६
	सेवा क्षेत्रको औषत वृद्धि दर (प्रतिशत)	५.४	१०.७	९.९
१.२	अर्थतन्त्रमा क्षेत्रगत योगदान			
	कृषि	३२.९	२८.४	२२.३
	उद्योग	१३.८	२८.०	१८.८
	सेवा	५३.३	४३.६	५८.९
१.३	प्रतिव्यक्ति आय (अमेरिकी डलर)	६०६	१,१४७	१,५९५
१.४	निरपेक्ष गरिबीको रेखामुनि रहेको जनसङ्ख्या (प्रतिशत)	२८.९	१८	११
१.५	बहुआयामिक गरिबीमा रहेको जनसङ्ख्या (प्रतिशत)	५१.२	२५	१३
१.६	आम्दानीमा माथिल्लो १० र तल्लो ४० प्रतिशत	०.९३	०.८९	१.२५

	जनसङ्ख्याको अनुपात			
१.७	मानव विकास सूचकाङ्क	०.४२७	०.५०७	०.६२४
१.८	लैङ्गिक विकास सूचकाङ्क	-	०.९३०	०.९६३
१.९	सम्पत्तिमा आधारित जिनी गुणक	०.४२	०.३९	०.२९
१.१०	आधारभूत खानेपानी सुविधा पुगेको परिवार (प्रतिशत)	८६.२	९५	९९
१.११	सडक यातायातले जोडिएको स्थानीय तहको सङ्ख्या	६०	७९	-
१.१२	विद्युत उत्पादन (मेगावाट)	८.२५	२००	५,०००
१.१३	विद्युतमा पहुँच प्राप्त परिवार (प्रतिशत)	६७.५	९०	९९
१.१४	वर्षभरी सिँचाइ हुने खेतीयोग्य जमिन (प्रतिशत)	१५.५	३३	५०
१.१५	इन्टरनेट प्रयोगकर्ता (प्रतिशत)	४०	६५	८०
१.१६	प्रदेशको कालोपत्रे सडक (कि.मी.)	१०३	५००	-
१.१७	३० मिनेट सम्मको दूरीमा यातायात पहुँच भएको परिवार (प्रतिशत)	-	७५	९५
१.१८	रोजगारीमा औपचारिक क्षेत्रको हिस्सा (प्रतिशत)	४३.८	६०	५०
१.१९	श्रम उत्पादकत्व (रु.हजारमा)	१६१.४	२४१.३	२७६
२. सुखारीका सूचकहरू				
२.१	अपेक्षित आयु (जन्म हुँदाको) (वर्ष)	६७	७०	७२
२.२	५ वर्षमुनिका बाल मृत्युदर (प्रतिहजार जीवित जन्ममा)	५८	३५	२४
२.३	पाँच वर्षमुनिका कम तौल भएका बालबालिकाको (प्रतिशत)	३५.६	२०	१५
२.४	३० मिनेटसम्मको दूरीमा स्वास्थ्य सेवामा पहुँच रहेका परिवार (प्रतिशत)	२३.६	६०	८०
२.५	स्वास्थ्य बीमामा आवद्ध जनसङ्ख्या (प्रतिशत)	६.५	६३	६०
२.६	साक्षरता दर	६६	९५	९०
२.७	युवा साक्षरता दर (१५-२४ वर्ष) (प्रतिशत)	८२	९९	९९
२.८	आधारभूत तह (१-८) मा खुद भर्ना दर (प्रतिशत)	९३.२	९८	९९.५
२.९	माध्यमिक तह (९-१२) मा खुद भर्ना दर (प्रतिशत)	५९.४	६५	६५
२.१०	उच्च शिक्षामा कुल भर्नादर (प्रतिशत)	६.१	१९	२२
२.११	बेरोजगारी दर (प्रतिशत)	९.७	६	६
२.१२	आधारभूत सामाजिक सुरक्षामा आवद्ध जनसङ्ख्या (प्रतिशत)	५	४८	६०
२.१३	जीवनकालमा शारीरिक वा मानसिक वा यौन हिंसापीडित महिला (प्रतिशत)	१९.१	९.४	१३
२.१४	आधारभूत खाद्य सुरक्षाको स्थितिमा रहेका परिवार (प्रतिशत)	२२.५	५०	७०
२.१५	आपनै स्वामित्वको आवासमा बसोवास गर्ने परिवार (प्रतिशत)	९४.४	९६	८९
२.१६	सुधारिएको सरसफाइ सुविधा प्राप्त गर्ने परिवार (प्रतिशत)	७७.७	८५	९०

आ.व.२०७५/७६ को तथ्याङ्क स्रोत: केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, आर्थिक सर्वेक्षण २०७५/०७६, नेपाल जनसाङ्ख्यिक तथा स्वास्थ्य सर्वेक्षण २०१६, मानव विकास प्रतिवेदन २०१८, बहुआयामिक गरिबीको प्रतिवेदन २०१८, पन्ध्रौँ योजनाको आधारपत्र रा.यो.आ.।

२.२.७ योजनाका रणनीतिहरू

१. आयोजना बैङ्क स्थापना गरी रणनीतिक महत्त्वका आयोजनाहरूलाई प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गर्ने,
२. आधारभूत पूर्वाधारहरू वातावरण अनुकूलित हुने गरी निर्माण गर्ने,
३. सुलभ तथा गुणस्तरीय शिक्षा, स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने,
४. सार्वजनिक, निजी, सहकारी र सामुदायिक तथा वैदेशिक स्रोतको पहिचान र उच्चतम परिचालन गर्ने,
५. सामाजिक सुरक्षा, लैङ्गिक समानता एवम् समावेशीकरणका माध्यमबाट सीमान्तकृत समुदाय र क्षेत्रका आवश्यकतालाई प्राथमिकताका साथ सम्बोधन गर्ने,
६. युवालाई रोजगार दिन अनिवार्य न्यूनतम आय कार्यक्रम अघि बढाउने तथा प्रदेश निर्माणमा युवाहरूको सहभागिता सुनिश्चित गर्ने,
७. मानव संशाधन र उद्यमशिलताको विकास गरी उत्पादनशील रोजगारी अभिवृद्धि गर्ने,
८. विकास प्रक्रियालाई फराकिलो, तीव्र र दिगो बनाउने,
९. नवप्रवर्तनका लागि विज्ञान तथा प्रविधिको उच्चतम प्रयोग गर्ने,
१०. दिगो विकास लक्ष्यलाई आन्तरिकीकरण गर्ने,
११. सङ्घ र स्थानीय तहसँगको समन्वय, सहकार्य र साझेदारी मार्फत प्रदेशको समृद्धि हासिल गर्ने,
१२. आम नागरिकप्रति जवाफदेही, स्वच्छ, पारदर्शी प्रशासन मार्फत् सुशासन कायम गर्ने ।

३ समष्टिगत मार्गदर्शन

वार्षिक विकास कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा रोजगारी सिर्जना, वस्तु तथा सेवाको न्यायोचित वितरण तथा सामाजिक संरक्षण र सुरक्षा सहितको आर्थिक बृद्धि हासिल गर्न उपलब्ध स्रोत साधनको प्रभावकारी उपयोग हुने गरी परिचालन गर्नुपर्नेछ । आगामी आर्थिक वर्षको बजेट तथा कार्यक्रमले प्रथम पञ्चवर्षीय योजनाको आधारपत्रले पहिचान गरेका समृद्धिका सम्वहक र प्राथमिकताका क्षेत्रहरूमा लगानी केन्द्रित गर्दै देहाय बमोजिम वार्षिक विकास कार्यक्रम तथा बजेट प्रस्ताव गर्नुपर्नेछ ।

१. प्रथम पञ्चवर्षीय योजना (२०७६/७७-२०८०/८१) को आधारपत्रमा उल्लेखित सौँच, लक्ष्य, उद्देश्य, रणनीति र कार्यनीति तथा सरकारका प्राथमिकताका आधारमा समष्टिगत तथा विषय क्षेत्रगत नतिजा सूचकहरूमा निर्दिष्ट लक्ष्य हासिल गर्न योगदान पुग्ने गरी बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्ताव गर्ने ।
२. दीर्घकालीन सौँच, समृद्धि र सुखको दीर्घकालीन लक्ष्यका सूचकहरू, दिगो विकासका लक्ष्य, आवधिक योजना, मध्यमकालीन खर्च संरचना र वार्षिक बजेट, नीति तथा कार्यक्रम बीचको अन्तरसम्बन्धलाई सुदृढ तुल्याई बजेट तर्जुमामा विनियोजन कुशलता हासिल हुने गरी कार्यक्रम प्रस्ताव गर्ने ।

३. प्रतिबद्धता गरिएका लागतहरू (Committed Costs), प्रदेश महत्त्वका आयोजना, स्थानीय पहिचानका प्रमुख आयोजना र प्राथमिकता प्राप्त कार्यक्रम तथा आयोजनालाई बजेट सीमा उपलब्ध गराउँदा नै बजेट सुनिश्चितता गर्ने । कर्णाली प्रदेश आर्थिक कार्यविधि ऐन, २०७४ बमोजिम वित्तीय स्थायित्व, विनियोजन कुशलता, कार्यान्वयन प्रभावकारीता र वित्तीय अनुशासन कायम हुने गरी बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्ताव गर्ने ।
४. विगतमा स्रोत सुनिश्चितता भई बहुवर्षीय ठेक्कामा गएका अधुरा आयोजनाहरूको कार्यान्वयन अवस्था सुनिश्चित हुने गरी मध्यमकालीन खर्च संरचनामा विनियोजन प्रस्ताव गर्ने । कार्यक्रम तथा आयोजनामा एकमुष्ट अबण्डामा रकम प्रस्ताव नगर्ने, बजेट प्रस्ताव गर्दा आयोजनागत रूपमा क्रियाकलाप खुल्ने गरी मात्र प्रस्ताव गर्ने ।
५. वार्षिक विकास कार्यक्रम तथा बजेट प्रस्ताव गर्दा सार्वजनिक खर्च पुनरावलोकन आयोग, २०७५ को प्रतिबदनले दिएका सुझावहरू समेतलाई ध्यानमा राखी प्रस्ताव गर्ने ।
६. निजी क्षेत्रका लागि आवश्यक पर्ने पूर्वाधार निर्माण एवम् लगानीमैत्री हुने कार्यक्रम तथा आयोजना प्रस्ताव गर्ने ।
७. क्षेत्रगत तथा समष्टिगत पूँजी निर्माण, रोजगारी सिर्जना, गरिवी निवारण, शासकीय सुधार लगायत उत्पादकत्व अभिवृद्धि, आयात प्रतिस्थापन तथा निर्यात प्रबर्द्धन र वस्तु तथा सेवा उत्पादन बृद्धि गरी व्यापार घाटा न्यूनीकरण गर्ने खालका कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिने । साथै उच्च प्रतिफल दिने र तत्काल आर्थिक-सामाजिक लाभ हासिल हुनसक्ने कार्यक्रम तथा आयोजनाहरूलाई प्राथमिकता दिई बजेट प्रस्ताव गर्ने ।
८. सार्वजनिक निर्माण र वस्तु तथा सेवा खरिद गर्दा १५ प्रतिशतसम्म बढी मूल्य भए तापनि स्वदेशी वस्तु तथा सेवा खरिदको खर्च अनुमान गरी बजेट प्रस्ताव गर्ने ।
९. बहुवर्षीय कार्यक्रम तथा आयोजनाको बजेट तर्जुमा गर्दा मध्यमकालीन खर्च संरचनाको आधारमा सार्वजनिक खरिदको गुरुयोजना स्वीकृत गरी सो को वार्षिक खरिद योजना अनुसार पहिलो आर्थिक वर्षका लागि कम्तिमा एक तिहाइ बजेट विनियोजन गर्ने गरी बजेट प्रस्ताव गर्ने ।
१०. कार्यक्रम तथा बजेट प्रस्तावको प्रारम्भिक चरणदेखि नै प्रदेशस्तरीय मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली (Province Line Ministry Budgetary Information System - PLMBIS) मा वार्षिक विकास कार्यक्रम, प्रतिफल सूचक, खरिद योजना, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन योजना लगायतका विवरणसहित खर्च गर्ने निकायबाट नै अनिवार्य रूपमा प्रवृष्टि गर्ने । बजेट सीमा पठाउँदा तालुक निकायले मातहतका निकायलाई अनिवार्य रूपमा प्रयोगकर्ता पहिचान संकेत (User ID) र प्रवेशकुञ्जी (Password) उपलब्ध गराउने । पुष्ट्याई फाराममा नयाँ र क्रमागत कार्यक्रम तथा आयोजना अनिवार्य रूपमा छुट्याउने । कर्णाली प्रदेश योजना आयोग र आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयमा छलफल हुनुभन्दा अगावै अनिवार्य रूपमा सम्बन्धित मन्त्रालय/निकायले आन्तरिक रूपमै बजेट छलफल गर्ने व्यवस्था मिलाउने, उक्त छलफलमा कर्णाली प्रदेश योजना आयोग र आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयको प्रतिनिधि

उपस्थितिको लागि आमन्त्रण गर्ने र छलफलको निर्णय विकास कार्यक्रम तथा आयोजना प्रस्ताव साथ समावेश गर्ने ।

४ प्रदेशबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रम तथा आयोजनाको मापदण्ड

प्रदेशबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रम तथा आयोजना प्रस्ताव गर्दा देहाय बमोजिम गर्नुपर्ने हुन्छः

क. सशर्त अनुदान अन्तर्गत आयोजना कार्यान्वयन गर्न सङ्घबाट प्रदेश तहमा हस्तान्तरण भएका वा हुने कार्यक्रम तथा आयोजनाहरूमा निम्न प्रक्रिया वा मापदण्ड अपनाउने ।

अ. बहुवर्षीय ठेक्का लागेका आयोजनाहरूको ठेक्का लागेको अवधिको सम्पूर्ण लगत (नाम, स्थान, सुरु मिति, सम्पन्न हुने मिति, विस्तृत कार्यक्रम तथा आयोजना प्रतिवेदन, वित्तीय एवम् भौतिक प्रगति, तत्काल समस्या देखिएको वा नदेखिएको, ठेक्का व्यावसायीको विगतको कार्य सम्पन्नताको अवस्था, भेरियसन भए/नभएको, मूल्य समायोजन भए/नभएको आदि) तयार गरी बजेट प्रस्तावमा संलग्न गर्ने ।

आ. सङ्घबाट प्रदेशमा हस्तान्तरण भएका आयोजनाको उपलब्ध स्रोतको आधारमा प्राथमिकीकरण गरी स्रोतको सुनिश्चितता सहित आयोजना कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।

ख. प्रदेशभित्र जिल्ला तह वा एक भन्दा बढी स्थानीय तहलाई समेट्ने कार्यक्रम तथा आयोजना प्रदेशबाट स्थानीय तहको समन्वय समेतमा सञ्चालन गर्ने गरी व्यवस्था मिलाउने ।

ग. प्रगति शून्य भएका र बाँकी अवधिमा रकम विनियोजन गर्दा समेत कार्यान्वयन सुनिश्चितता नदेखिएका कार्यक्रम तथा आयोजना बजेटबाट हटाई थप अध्ययन सहित प्रदेश आयोजना बैङ्कमा समावेश गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।

घ. राजस्व बाँडफाँड र आन्तरिक राजस्वबाट प्राप्त हुने रकम मितव्ययी ढङ्गले प्रशासनिक सञ्चालन खर्च गरी आ-आफ्नो अधिकार सूचीका कार्यका लागि थप कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।

ङ. राजस्व बाँडफाँड र आन्तरिक राजस्व बाहेक अन्य स्रोत खर्च गरी सवारी साधन, भवन, जग्गा खरिद जस्ता प्रकृतिका पुँजीगत खर्च गर्न नहुने व्यवस्था मिलाउने ।

च. समपुरक तथा विशेष अनुदानमार्फत् सञ्चालन हुने गरी बहुवर्षीय आयोजनाको रूपमा स्वीकृत आयोजनाहरूसँग कार्यक्रम तथा आयोजनाहरू दोहोरो नपर्ने गरी प्रस्ताव गर्ने ।

५ स्थानीय तहबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रम तथा आयोजनाको मापदण्ड

क. स्थानीय तहको अधिकारभित्र रहेका कार्यक्रम तथा आयोजना स्थानीय तहबाट सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।

ख. साविकमा विषयगत मन्त्रालयहरूबाट सम्पादन भइरहेका तर नेपालको संविधानको अनुसूची-८ मा व्यवस्था भएका कार्यक्रम स्थानीय तहबाटै सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।

ग. राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकम र आन्तरिक राजस्वबाट मितव्ययी ढङ्गले प्रशासनिक खर्च गरी आ-आफ्नो अधिकार सूचीका कार्यका लागि थप कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।

घ. राजस्व बाँडफाँड र आन्तरिक राजस्व बाहेक अन्य स्रोत खर्च गरी सवारी साधन, भवन, जग्गा खरिद जस्ता प्रकृतिका पुँजीगत खर्च गर्न नहुने व्यवस्था मिलाउने ।

६ खर्च प्रभावकारिता तथा मितव्ययीता

१. पुँजीगत बजेटका हकमा नतिजा तथा लागत प्रभावकारिता र चालु बजेटका हकमा मितव्ययीतालाई प्रमुख सिद्धान्तको रूपमा अवलम्बन गर्नुका साथै, वित्तीय अनुशासन कायम हुने गरी कार्यक्रम प्रस्ताव गर्ने र खर्चलाई नतिजासँग आवद्ध हुनेगरी बजेट प्रस्ताव गर्ने । भैपरी आउने चालु खर्चमा सकेसम्म बजेट प्रस्ताव नगर्ने र गर्नेपने अवस्थामा प्रयोजन खुलाएर मात्र बजेट प्रस्ताव गर्ने । साथै समान प्रकृतिका स-साना आयोजनाहरू गाभ्ने वा खारेज गर्ने गरी बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्ताव गर्ने ।
२. स्थानीय तहमा बजेट हस्तान्तरण गर्दा वित्त हस्तान्तरण (Fiscal Transfer) को माध्यमबाट मात्र गर्ने गरी कार्यक्रम प्रस्ताव गर्ने ।
३. विकास कार्यक्रम तथा आयोजनाको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति/अवस्थाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन योजना सहित बजेट प्रस्ताव गर्ने । यसरी अनुगमन तथा मूल्याङ्कन योजना बनाउँदा कार्यक्रम तथा योजना अवधिमा हुने अनुगमन तथा मूल्याङ्कन, संलग्न हुने निकायहरू तथा कर्मचारीको विवरण बजेटमा उल्लेख गर्नुपर्ने ।
४. सीप विकास र तालिम जस्ता एकै प्रकृतिका सेवाहरू एउटै निकायबाट प्रदान गर्ने गरी निकायगत समन्वयमा कार्यक्रम एकीकृत गरी बजेट प्रस्ताव गर्ने ।
५. प्रदेश सरकारको कार्य विभाजन नियमावली बमोजिम सम्बन्धित मन्त्रालयलाई तोकिएका कार्य, सरकारको मौजुदा नीति, कार्यक्रम, आवधिक योजनाले निर्दिष्ट गरेका उद्देश्य, नीति तथा कार्यक्रमको आधारमा बजेट प्रस्ताव तयार गर्ने ।

७ प्रशासनिक तथा चालु खर्च

- क. अनिवार्य दायित्व (तलब, भत्ता, बिमा, घरभाडा, सञ्चार आदि) मा पर्याप्त रकम विनियोजन गरेर मात्र अन्य प्रशासनिक खर्चमा रकम विनियोजन गर्ने ।
- ख. कर्णाली प्रदेश खर्च मापदण्ड निर्देशिका, २०७५ को पालना हुने गरी बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्ताव गर्ने ।
- ग. चालु खर्च प्रस्ताव गर्दा एकाई र लागत विश्लेषण गरी मितव्ययी हुने गरी आवश्यक रकम प्रस्ताव गर्ने ।
- घ. कार्यालय सञ्चालन खर्च, घर भाडा, बिजुली, पानी, सञ्चार महसुल लगायतका अनिवार्य खर्च मितव्ययी हुने गरी बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्ताव गर्ने ।
- ङ. सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण (O&M) स्वीकृत नभएका दरबन्दीमा बजेट प्रस्ताव नगर्ने र स्वीकृत दरबन्दीभित्र रहेर बजेट प्रस्ताव गर्ने ।

८ पुँजीगत खर्च

- क. खरिद गुरुयोजनाको आधारमा स्पष्ट वार्षिक कार्यान्वयन योजना, प्रत्येक क्रियाकलाप सम्पन्न गर्न लाग्ने लागत, समय र जिम्मेवार निकाय खुल्ने गरी खरिद योजना र मन्त्रालयगत/निकायगत अनुगमन तथा मूल्याङ्कन योजनाको मस्यौदा संलग्न गर्ने ।

- ख. विकास निर्माण पूर्वाधार आयोजनाका लागि जग्गा अधिग्रहण भएका जग्गाहरूको हकमा मुआब्जा वितरण गर्न बजेट प्रस्ताव गर्दा रजिष्ट्रेशन प्रयोजनको लागि सरकारी दररेटको आधारमा गर्ने ।
- ग. कार्यक्रम तथा आयोजना तयार गर्दा सरकारी स्रोत र साधनको समुचित उपयोग हुने, खर्च प्रणालीलाई भरपर्दो, विश्वसनीय र व्यवहारिक बनाउने तथा बजेट विनियोजन प्रक्रियालाई कुशल एवम् क्रियाकलापमा आधारित बनाउन विशेष महत्त्व दिने ।
- घ. बहुवर्षीय खरिद र विशेष परिस्थितिबाट सिर्जित दायित्वमध्ये आगामी वर्षमा भुक्तानी गर्नुपर्ने रकम तथा विगत वर्षमा भुक्तानी हुन बाँकी रकमको प्रस्ताव गर्ने ।

९ वित्तीय व्यवस्था

- क) प्रस्ताव गरिएको रकम पुँजीगत प्रकृतिका काममा खर्च गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- ख) बजेट खर्च गर्ने क्षमताको आधारमा विस्तृत कार्यक्रम सहित बजेट प्रस्ताव गर्ने ।

१० मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जुमा

१. बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्ताव गर्दा अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १७ को व्यवस्था र कर्णाली प्रदेश आर्थिक कार्यविधि ऐन, २०७४ र कर्णाली प्रदेश आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०७५ को व्यवस्था बमोजिम यसैसाथ संलग्न अनुसूची-२ मा संलग्न खाकामा मध्यमकालीन खर्च संरचना तयार गरी प्रस्ताव गर्ने । सो खाकामा उल्लेख हुने अपेक्षित लक्ष्य र नतिजा हासिल गर्ने गरी आवश्यक बजेट सहित योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने ।
२. चालु मध्यमकालीन खर्च संरचनालाई ध्यानमा राखी, सो बमोजिम कार्यान्वयन गरिने कार्यक्रम तथा आयोजना र सो अन्तर्गतका क्रियाकलापहरू, सो को लागि निर्धारित खर्च मापदण्डका आधारमा लाग्ने अनुमानित लागत तथा त्यस्तो लागत व्यहोरिने स्रोत निर्धारण गर्ने ।
३. कर्णाली प्रदेश योजना आयोग र आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयमा हुने नीति तथा कार्यक्रम र विनियोजन सम्बन्धी छलफलमा आवधिक योजना र मध्यमकालीन खर्च संरचनाले निर्धारण गरेको लक्ष्य र प्रस्तावित बजेट बीचको सम्बन्धलाई स्पष्ट गर्नुपर्ने ।
४. कर्णाली प्रदेश आर्थिक कार्यविधि ऐन, २०७४ को व्यवस्था बमोजिमको बजेट छलफलका लागि प्रस्तावित बजेट तथा कार्यक्रमको क्षेत्रगत लक्ष्य तथा उपलब्धि, सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन, वातावरणीय अध्ययन, विस्तृत परियोजना अध्ययन, नर्म्स, ड्रइङ तथा डिजाइन सहित आयोजना स्वीकृति सम्बन्धी कागजात, जग्गा प्राप्ति, आयोजना कार्यान्वयनको समय तालिका, खरिद गुरूयोजना, वार्षिक खरिद योजना तथा आयोजनाको अपेक्षित प्रतिफल समेत कार्यक्रम तथा आयोजनागत रूपमा तयार गर्ने ।

११ कार्यक्रम तथा आयोजना छनौट तथा प्रस्ताव

१. प्रदेश महत्त्वका आयोजना, स्थानीय पहिचानका प्रमुख आयोजना र प्राथमिकता प्राप्त कार्यक्रम तथा आयोजना, बहुवर्षीय ठेक्का सम्झौता भएका र स्रोत सुनिश्चितता भएका कार्यक्रम तथा आयोजनाको लागि पर्याप्त रकम सुनिश्चित हुने गरी प्रस्ताव गर्ने ।

२. आगामी आर्थिक वर्षभित्र नै सम्पन्न गर्न सकिने, उच्च प्रतिफल दिने र तत्काल आर्थिक-सामाजिक लाभ हासिल हुन सक्ने क्रमागत विकास कार्यक्रम तथा आयोजनालाई प्राथमिकता दिई प्रस्ताव गर्ने ।
३. नयाँ सुरु हुने आयोजनाको हकमा जग्गा प्राप्तिको सुनिश्चितता भएका कार्यक्रम तथा आयोजनाको लागि बजेट प्रस्ताव गर्ने ।
४. कार्यक्रम तथा बजेट तयार गर्दा अन्य मन्त्रालय/निकाय वा क्षेत्रको कार्यक्रम तथा आयोजनाको कार्यान्वयन र उद्देश्य हासिल गर्न मद्दत पुऱ्याउने, सहकारी र निजी क्षेत्रलाई प्रवर्द्धन गर्ने, सरकारी-निजी क्षेत्रको सहकार्यलाई सहयोग गर्ने र सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन सहयोग पुऱ्ने कार्यक्रम तथा आयोजनाहरूलाई प्राथमिकता दिने ।
५. कार्यक्रम तथा आयोजना तयार गर्दा सरकारी स्रोत र साधनको समुचित उपयोग हुने, खर्च प्रणालीलाई विश्वसनीय, भरपर्दो तथा व्यावहारिक बनाउने र बजेट विनियोजन प्रक्रियालाई निर्दिष्ट क्रियाकलापमा आधारित बनाउने ।
६. निर्माण सम्बन्धी आयोजनाका हकमा पूर्व सम्भाव्यता वा सम्भाव्यता अध्ययन, विस्तृत डिजाइन, जग्गा प्राप्ति, वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन तथा रेखाङ्कन/नक्साङ्कन भइसकेका र प्रथम चौमासिक भित्रै ठेक्का सम्झौता सम्पन्न हुन सक्ने कार्यक्रम तथा आयोजनालाई प्राथमिकता दिने ।

१२ कार्यक्रम कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

१. कार्यक्रमको आवश्यकता, आवश्यक पर्ने कार्यविधि, मापदण्ड लगायतका सम्पूर्ण आधारभूत कुराहरू, साधनको सुनिश्चितता तथा अनुगमन एवम् मूल्याङ्कनको आधार निश्चित गरी मन्त्रालयगत सीमाभित्र रही कार्यक्रम प्रस्ताव गर्ने ।
२. मन्त्रालय/निकाय र सो अन्तर्गतको आयोजना कार्यान्वयन तथा खर्च गर्ने क्षमतालाई ध्यान दिई कार्यक्रम प्रस्ताव गर्ने । साथै सङ्घ, विषयगत मन्त्रालय तथा अन्य निकाय एवम् प्रदेश र स्थानीय तहबीच समन्वय हुने गरी प्रस्ताव गर्ने ।

१३ संलग्न गर्नुपर्ने विवरण

१. कर्णाली प्रदेश आर्थिक कार्यविधि ऐन, २०७४ र कर्णाली प्रदेश बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७५ बमोजिम पेश गर्नुपर्ने विवरण समावेश गरी प्रस्ताव गर्ने ।
२. स्थानीय तहमा बाँडफाँड हुने कार्यक्रम तथा आयोजनाको विवरण र सशर्त अनुदानबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रम तथा आयोजनाको विवरण संलग्न गर्ने ।
३. वार्षिक कार्यान्वयन योजना, प्रत्येक क्रियाकलाप सम्पन्न गर्न लाग्ने लागत, समय र जिम्मेवार निकाय खुल्ने गरी खरिद योजना र मन्त्रालयगत/निकायगत अनुगमन तथा मूल्याङ्कन योजनाको मस्यौदा संलग्न गर्ने ।
४. चालु आर्थिक वर्ष २०७६/७७ र आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा सम्पन्न हुने वा खारेज हुने कार्यक्रम तथा आयोजनाको विवरण उपलब्ध गराउने ।
५. दिगो विकास लक्ष्य सूचकाङ्क, आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को वार्षिक विकास कार्यक्रम सञ्चालनबाट हासिल हुन सकेको प्रतिफल र आयोजना दस्तावेज (Project document)

का आधारमा बजेट छलफल गरिने हुँदा छलफलका बखत ती दस्तावेज तथा विवरण अनिवार्य रूपमा प्रस्तुत गर्ने ।

६. कार्यक्रम तथा आयोजनाको जोखिम पक्ष एवम् कार्यान्वयनको क्रममा थप स्रोत आवश्यक पर्ने भएमा पुष्ट्याई सहित सो को छुट्टै विवरण तयार गर्ने । यसको आधारमा आवश्यकता अनुसार आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयले थप स्रोतको व्यवस्थापन मिलाउने ।

मार्गदर्शनमा उल्लेखित निर्देशनमा आधारित रही आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को वार्षिक विकास कार्यक्रम तथा बजेट र मध्यमकालीन खर्च संरचना तयार गरी प्रस्ताव गर्ने ।

- १४ नेपाल सरकारबाट जारी सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको कार्य जिम्मेवारीमा पर्ने विकास कार्यक्रम तथा आयोजनाको वर्गीकरण तथा बाँडफाँड सम्बन्धी मापदण्ड, २०७६ बमोजिम संघ, प्रदेश र स्थानीय तहले लगानी गर्ने क्षेत्रहरु

(क) शासकीय व्यवस्था एवम् सुशासन

१) संघबाट सञ्चालन हुने

- संघीय शासन प्रणाली र अन्तर प्रदेश समन्वय
- सुशासन प्रवर्द्धन तथा शासकीय सुधार
- मानव अधिकार
- राष्ट्रिय अनुसन्धान, राजस्व चुहावट नियन्त्रण, सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा भ्रष्टाचार निवारण
- राष्ट्रिय तथा अन्तर प्रादेशिक आयोजनाहरूको नतिजा व्यवस्थापन

(२) प्रदेश तहबाट सञ्चालन हुने

- प्रादेशिक शासन प्रणाली र अन्तर स्थानीय तह समन्वय
- सुशासन प्रवर्द्धन तथा शासकीय सुधार
- वस्तु तथा सेवाको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि सम्बन्धी अनुसन्धान ब्युरो
- प्रादेशिक तथा स्थानीय आयोजनाहरूको नतिजा व्यवस्थापन

(३) स्थानीय तहबाट सञ्चालन हुने

- स्थानीय सुशासन र सेवा प्रवाह

(ख) अर्थ

१) संघबाट सञ्चालन हुने

- संघीय सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन
- अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन तथा संघीय आर्थिक कार्य प्रणाली
- रणनीतिक वित्तीय हस्तक्षेप तथा वित्तीय उत्प्रेरणा सम्बन्धी कार्य
- बैकिङ तथा वित्तीय क्षेत्र, पुँजीबजार र कर्जा सुरक्षण
- आर्थिक नीति विश्लेषण

- आन्तरिक ऋण व्यवस्थापन
 - सार्वजनिक संस्थान व्यवस्थापन
 - वैदेशिक अनुदान, सहयोग तथा ऋण परिचालन
- (२) प्रदेश तहबाट सञ्चालन हुने
- प्रादेशिक योजना तथा सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन
 - संघको सहमतिमा वैदेशिक अनुदान र सहयोग परिचालन
 - स्थानीय तहमा वित्त हस्तान्तरण
 - लघु बीमा (कृषि, पशु) तथा साना प्रकृतिका अनुदान
- (३) स्थानीय तहबाट सञ्चालन हुने
- स्थानीय योजना तथा सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन

(ग) उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति

- (१) संघबाट सञ्चालन हुने
- औद्योगिक लगानी प्रवर्द्धन र सहजीकरण
 - औद्योगिक पूर्वाधार विकास तथा विशेष आर्थिक क्षेत्र विकास, सञ्चालन र प्रवर्द्धन
 - पेट्रोलियम तथा खानी अन्वेषण जस्ता ठूला लगानी आवश्यक पर्ने र राष्ट्रिय हित, द्विपक्षीय र बहुपक्षीय समन्वय आवश्यक पर्ने संवेदनशील लगानीका विषयहरू
 - भू-वैज्ञानिक सर्वेक्षण तथा अनुसन्धान
 - बृहत् प्रभाव पार्ने औद्योगिक व्यवसाय विकास सम्बन्धी कार्यक्रम
 - व्यापार सूचना, निर्यात सहयोग, द्विपक्षीय तथा बहुपक्षीय व्यापार तथा पारवहन
 - खाद्यवस्तु तथा अत्यावश्यक सेवाको सन्तुलित वितरण (जस्तै: नून तथा खाद्यान्न दुवानी)
 - देशभर उत्पादित वस्तु र सेवाको राष्ट्रिय एवम् अन्तर्राष्ट्रिय बजारीकरण
 - कम्पनी प्रशासन सम्बन्धी
 - विदेशी लगानी स्वीकृति सम्बन्धी अनुमति लिनुपर्ने उद्योगको अनुमति
 - व्यापार सूचना तथा निकासी प्रवर्द्धन
 - ग्रामीण उद्यम विप्रेषण
- (२) प्रदेश तहबाट सञ्चालन हुने
- ग्रामीण उद्यम (लघु तथा घरेलु समेत) तथा उद्यमशीलता प्रवर्द्धन
 - आन्तरिक बजार विकास र सोका लागि आवश्यक सीप विकास
 - लघु, घरेलु तथा साना उद्योगको दर्ता, नवीकरण, खारेजी, नियमन, विकास र प्रवर्द्धन
 - औद्योगिक ग्रामहरूको स्थापना र सञ्चालन
 - व्यापार सूचना तथा निकासी प्रवर्द्धन
 - उद्यमशीलता, व्यवसायिक सीप विकास र तालिम
 - गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम
 - स्थानीय तहमा उपभोग्य वस्तुको माग आपूर्ति विश्लेषण
- (३) स्थानीय तहबाट सञ्चालन हुने

- उद्यमशीलता, व्यावसायिक सीप विकास
- लघु, घरेलु तथा साना उद्योग प्रवर्द्धन र विकास
- बजार अनुगमन
- उपभोक्ताको हक हितका विषयमा जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने कार्यक्रमहरू

(घ) ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ

(१) संघबाट सञ्चालन हुने

- ठूला प्रकृतिका (तराई-मधेशमा ५,००० हेक्टर भन्दा माथि, पहाडी क्षेत्रमा १०० हेक्टर र हिमाली क्षेत्रमा ५० हेक्टरभन्दा माथिका) सतह सिंचाइ आयोजनाहरूको अध्ययन, अनुसन्धान, गुरुयोजना तथा निर्माण, मर्मत सम्भार तथा व्यवस्थापन
- एकभन्दा बढी प्रदेशहरूसँग सम्बन्धित सिंचाइ आयोजनाहरूको निर्माण तथा समन्वय
- अन्तर्राष्ट्रिय सीमा नदीहरूको व्यवस्थापन
- ठूला नदीहरू एवम् महाभारत श्रृंखलाबाट उद्गम भएका ठूला नदीहरूको नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन
- प्रादेशिक सीमा नदीहरूको व्यवस्थापन एवम् सम्भावित विवादहरूको समाधान
- एक भन्दा बढी प्रदेशमा सञ्चालन हुने सिंचाइ तथा नदी नियन्त्रण सम्बन्धी आयोजनाहरू
- तराई-मधेश र पहाडी कोरिडोरमा एकीकृत रूपमा सञ्चालन गरिने सतह तथा लिफ्ट सिंचाइ प्रणाली एवम् सौर्य ऊर्जाको समेत प्रयोग गरी क्लष्टरमा सञ्चालन गरिने विशेष प्रकृतिका सतही र भूमिगत सिंचाइ प्रणालीहरू
- लम्बाइ २०० मिटर, फेदको चौडाइ १०० मिटर तथा कुल पहिरो क्षेत्र २०,००० वर्ग मिटर भन्दा माथिका पहिरो नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन
- २० मेगावाट भन्दा माथिका जलविद्युत आयोजनाहरू निर्माण र व्यवस्थापन
- २० मेगावाट भन्दा माथिका सौर्य ऊर्जा प्रणाली
- ३३ के.भी. र सो भन्दा माथिका प्रसारण लाईनहरूको निर्माण, सञ्चालन र व्यवस्थापन
- विद्युतको राष्ट्रिय वितरण प्रणाली विकास र सञ्चालन
- जलस्रोत सम्बन्धी अध्ययन र अनुसन्धान
- मौसम र जल मापन, मौसम तथा जल विज्ञान सम्बन्धी विषयहरू
- जलस्रोत, ऊर्जा, सिंचाइ, जल उत्पादन प्रकोप सम्बन्धी नीति, रणनीति र कानून निर्माण

(२) प्रदेश तहबाट सञ्चालन हुने

- तराई-मधेशमा २०० हेक्टर देखि ५,००० हेक्टरसम्म, पहाडी क्षेत्रमा ५० हेक्टर देखि १०० हेक्टरसम्म र हिमाली क्षेत्रमा २५ देखि ५० हेक्टरसम्मका मझौला प्रकृतिका सिंचाइ आयोजनाको अध्ययन, अनुसन्धान, गुरुयोजना तयारी, निर्माण एवम् व्यवस्थापन
- एकभन्दा बढी स्थानीय तहसँग सम्बन्धित सिंचाइ आयोजनाहरूको निर्माण तथा समन्वय
- नयाँ प्रविधिमा आधारित एकीकृत नदी तथा जलाधार व्यवस्थापन सम्बन्धी आयोजनाहरू
- ३ मेगावाट भन्दा माथि २० मेगावाट सम्मका (प्रदेश स्तरीय) जलविद्युत आयोजनाहरूको निर्माण तथा सञ्चालन

- ३ मेगावाट भन्दा माथि २० मेगावाट सम्मका सौर्य उर्जा प्रणाली आयोजनाहरूको निर्माण तथा सञ्चालन
- ११ के.भी. देखि ३३ के.भी. भन्दा साना प्रसारण लाइन निर्माण र व्यवस्थापन
- ग्रामीण तथा सामुदायिक विद्युतीकरण
- भूमिगत जल सिंचाइ अन्तरगत मेशिन ड्रिल ट्यूबवेल तथा डिप ट्यूबवेल सिंचाइ योजनाहरू निर्माण, मर्मत तथा व्यवस्थापन
- मझौला प्रकृतिका नदीहरू (महाभारत पहाड र चुरे पहाडबाट उद्गम भई बग्ने नदी) नियन्त्रण/व्यवस्थापन
- लम्बाइ १०० देखि २०० मिटरसम्म, फेदको चौडाइ ५० देखि १०० मिटर तथा कुल क्षेत्र ५००० देखि २०,००० वर्ग मिटर सम्मका पहिरो नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन

(३) स्थानीय तहबाट सञ्चालन हुने

- ग्रामीण जलस्रोत व्यवस्थापन
- ३ मेगावाट सम्मका जलविद्युत आयोजना निर्माण र सञ्चालन
- ३ मेगावाट सम्मका सौर्य उर्जा आयोजना निर्माण र सञ्चालन
- साना जलस्रोत संरचनाको पुनर्निर्माण, पुनर्स्थापन, मर्मत सम्भार तथा व्यवस्थापन
- ग्रामीण तथा सामुदायिक विद्युतीकरण
- साना/स्थानीय खोला नियन्त्रण तथा पहिरो व्यवस्थापन
- घरेलु तथा सामुदायिक बायोग्यास प्रणाली

यस अघि नै संघबाट प्रदेशमा हस्तान्तरण भए तापनि यस मापदण्ड बमोजिम पर्ने क्रमागत आयोजनाहरू समेत प्रदेशको अनुरोधमा संघबाट पूरा गर्न सकिनेछ।

(ड) कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला

(१) संघबाट सञ्चालन हुने

- सर्वोच्च अदालत, उच्च अदालत, जिल्ला अदालत तथा न्याय प्रशासन सम्बन्धी कार्यहरू
- अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिबद्धता बमोजिम कानून तर्जुमा
- संघीय प्रणाली बमोजिम विद्यमान कानूनको समीक्षा र परिमार्जन तथा नयाँ कानून निर्माण
- न्याय प्रशासन सुधार
- निःशुल्क कानुनी सहायता
- कानुनी शिक्षा सचेतना
- न्याय सम्पादन तालिम

(२) प्रदेश तहबाट सञ्चालन हुने

- संघीय प्रणाली बमोजिम प्रादेशिक कानून निर्माण
- कानुनी शिक्षा सचेतना
- मेलमिलाप र मध्यस्थता

(३) स्थानीय तहबाट सञ्चालन हुने

- स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधिहरूको न्याय सम्पादनसँग सम्बन्धित तालिम
- कानुनी शिक्षा सचेतना
- स्थानीय मेलमिलाप र मध्यस्थता
- स्थानीय तहको कानून निर्माण

(च) कृषि तथा पशुपन्छी विकास

(१) संघबाट सञ्चालन हुने

- कृषि तथा पशुपन्छी सम्बन्धी अनुसन्धान, प्रयोगशाला तथा क्वारेण्टाइन
- बजार श्रृंखला विकास र राष्ट्रियस्तरको कृषि सूचना तथा संचार एवम् बजार प्रवर्द्धन
- रासायनिक मल खरिद, आयात तथा अनुदान
- गरिबी निवारण सम्बन्धी राष्ट्रिय स्तरका कार्यक्रम
- उन्नत बीउ, बिजन खरिद, विकास, प्रवर्द्धन र सन्तुलित वितरण
- कृषि क्षेत्रको औद्योगिकीकरण सम्बन्धी कार्यक्रम
- पशु स्वास्थ्य, पशु रोग नियन्त्रण, महामारी नितन्त्रण, उपचार र औषधि वितरण
- पशु नश्ल सुधार सम्बन्धी व्यवस्थापन
- राष्ट्रियस्तरका खोप उत्पादन तथा व्यवस्थापन

(२) प्रदेश तहबाट सञ्चालन हुने

- उत्पादन केन्द्रीत कृषि तथा पशुपन्छी फार्म/केन्द्रहरू
- उत्पादन र उत्पादकत्व अभिवृद्धि गर्ने कार्यहरू
- कृषि क्षेत्रको व्यावसायीकरण र बजारीकरण सम्बन्धी कार्यक्रम
- बीउ आपूर्ति र नियमन

(३) स्थानीय तहबाट सञ्चालन हुने

- कृषि तथा पशु उत्पादन र उत्पादकत्व अभिवृद्धि गर्ने कार्यहरू
- कृषि तथा पशु प्रसार सम्बन्धी कार्यहरू
- कृषि क्षेत्रको व्यावसायीकरण, बजारीकरण र औद्योगिकीकरणका लागि उत्पादन वृद्धि कार्यक्रम

(छ) भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण

(१) संघबाट सञ्चालन हुने

- भू-सूचना तथा अभिलेख व्यवस्थापन एवम् भू-उपयोग योजना सम्बन्धी कार्यहरू
- राष्ट्रिय नाप नक्सा, खगोल तथा सीमा नापी
- मुक्त कर्मैया तथा हलिया सम्बन्धी कार्यक्रम
- सहकारी सम्बन्धी राष्ट्रिय नीति, कानून, मापदण्ड, अनुसन्धान, समन्वय, तथ्यांक व्यवस्थापन र अनुगमन

(२) प्रदेश तहबाट सञ्चालन हुने

- मुक्त कर्मैया तथा हलिया लगायत गरीब लक्षित विशिष्टीकृत कार्यक्रम
- गुठी व्यवस्थापन

- दुइ वा सो भन्दा बढी स्थानीय निकायमा कार्यक्षेत्र रहेका सहकारीको नियमन
- प्रदेशभित्रका सहकारीको क्षमता विकास

(३) स्थानीय तहबाट सञ्चालन हुने

- राष्ट्रियस्तरमा प्रभाव पार्ने बाहेकका नाप नक्सा तथा सीमा नापी
- मुक्त कर्मैया तथा हलिया लगायत गरीब लक्षित विशिष्टीकृत कार्यक्रम
- गुठी, कोष तथा ट्रष्टहरूको व्यवस्थापन (नेपाल ट्रष्टको कार्यालय बाहेक)
- सहकारी दर्ता तथा सहकारीहरूको अनुगमन

(ज) खानेपानी

(१) संघबाट सञ्चालन हुने

- राष्ट्रिय प्रकृतिका ठूला आयोजना
- सह लगानीमा निर्माण हुने वैदेशिक सहायताका आयोजना
- ढल प्रशोधन सहितका आयोजना
- तराई-मधेशमा १५ हजार, पहाडी क्षेत्रमा ५ हजार र हिमाली क्षेत्रमा १ हजार भन्दा बढी जनसंख्यालाई प्रशोधित खानेपानी सेवा पुऱ्याउने आयोजना
- खानेपानीको स्रोत र वितरण छुट्टाछुट्टै प्रदेशमा पर्ने खानेपानी आयोजनाहरू
- ठूलो लगानी आवश्यक पर्ने बहुउद्देश्यीय फोहोरमैला व्यवस्थापन तथा प्रशोधनका कार्यहरू

(२) प्रदेश तहबाट सञ्चालन हुने

- प्रदेशस्तरका आधारभूत खानेपानी उत्पादन, प्रशोधन र वितरण सम्बन्धी कार्यहरू
- तराई-मधेशमा ५ देखि १५ हजार, पहाडी क्षेत्रमा ३ देखि ५ हजार र हिमाली क्षेत्रमा ५ सय देखि १ हजार सम्मको जनसंख्यालाई खानेपानी सेवा पुऱ्याउने आयोजना
- फोहोरमैला व्यवस्थापन र प्रशोधनका कार्यहरू
- एकभन्दा बढी स्थानीय तहलाई प्रभाव पार्ने आयोजनाहरू

(३) स्थानीय तहबाट सञ्चालन हुने

- आधारभूत खानेपानी आयोजना
- तराई-मधेशमा ५ हजारसम्म, पहाडमा ३ हजारसम्म र हिमालमा ५ सय सम्मको जनसंख्यालाई खानेपानी सेवा पुऱ्याउने आयोजना
- खानेपानीको वितरण तथा अनुगमन
- सरसफाइ सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि
- ग्रामीण खानेपानी तथा सरसफाइ र फोहोरमैला व्यवस्थापन

(झ) गृह

१) संघबाट सञ्चालन हुने

- देशभित्रको शान्ति सुरक्षा, शरणार्थी व्यवस्थापन र अन्तर्राष्ट्रिय सीमा व्यवस्थापन
- अध्यागमन
- विपद् व्यवस्थापन

- केन्द्रीय प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल
 - लागू औषध नियन्त्रण
 - कारागार व्यवस्थापन
 - राष्ट्रिय पञ्जीकरण तथा अभिलेख व्यवस्थापन
- (२) प्रदेश तहबाट सञ्चालन हुने
- प्रदेश शान्ति सुरक्षा, प्रदेश प्रहरी प्रशासन तथा सामुदायिक प्रहरी
 - मानव बेचबिखन र लागू औषध कारोबार सम्बन्धी सूचना संकलन, विश्लेषण तथा प्रवाह र नियन्त्रण तथा सचेतना
 - प्रदेश लोकमार्ग र स्थानीय मार्गमा ट्राफिक व्यवस्थापन
 - स्थानीय सेवा प्रवाह र सुशासन
 - संघ, संस्था दर्ता, अभिलेखीकरण र नियमन
 - विपद् व्यवस्थापन
- (३) स्थानीय तहबाट सञ्चालन हुने
- मानव बेचबिखन र लागू औषध कारोबार सम्बन्धी सूचना संकलन तथा सचेतना
 - नगर प्रहरी
 - स्थानीय शान्ति समिति सम्बन्धी कार्य
 - विपद् व्यवस्थापन

(ज) परराष्ट्र

- १) संघबाट सञ्चालन हुने
- परराष्ट्र तथा कूटनीतिक मामिला र अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध
 - आर्थिक कुटनीति
 - गैर आवासीय नेपाली
 - राहदानी तथा भिसा
 - विदेशमा रहेका नेपालीको अभिलेख तथा उद्धार
- (२) प्रदेश तहबाट सञ्चालन हुने
- नभएको
- (३) स्थानीय तहबाट सञ्चालन हुने
- नभएको

(ट) भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात

- (१) संघबाट सञ्चालन हुने
- नेपालको संविधान को अनुसूची (५) मा उल्लेख भएको सघको क्षेत्राधिकारमा रहेको संघीय लोकमार्गको विकास तथा विस्तार
 - पुर्व — पश्चिम लोकमार्गबाट प्रादेशिक राजधानीहरू तथा केन्द्रिय राजधानी जोड्ने छोटो दुरीको द्रुत मार्ग निर्माण तथा स्तरोन्नोती (जटिल प्रकृतिको सडक खण्डको सुरुडिकरण गर्ने कार्य समेत)

- अन्तर्राष्ट्रिय सिमाना (नाका) जोड्ने उत्तर — दक्षिण लोकमार्गहरू
- राष्ट्रिय राजधानी वा प्रदेश राजधानीहरूको पूर्व — पश्चिम लोकमार्गबाट उत्तर वा दक्षिण वा दुबै सीमा जोड्ने व्यापारिक मार्गहरू
- पुष्पलाल लोकमार्गबाट राष्ट्रिय राजधानी तथा प्रादेशिक राजधानी जोड्ने प्रमुख सडक
- राष्ट्रिय लोकमार्ग बाट राष्ट्रिय गौरवका आयोजना स्थलसम्मको पहुँच मार्ग
- राष्ट्रिय लोकमार्गमा पर्ने पुलहरू
- सुरुङ मार्ग र सुरुङ समेत समावेश भएको मार्ग
- संघीय लोकमार्गको यातायात तथा सडक सुरक्षा सम्बन्धी कार्यहरू
- प्रदेश सरकारको अनुरोधमा नेपाल सरकारले मापदण्ड तोकी सो अनुरूप निर्णय गरी संघमा जिम्मेवारी दिएको सडक
- राष्ट्रिय सडक सञ्जालसँग जिल्ला सदरमुकाम जोड्ने सडक

(२) प्रदेश तहबाट सञ्चालन हुने

- नेपालको संविधानको अनुसूची (६) मा उल्लेख भएको प्रदेशको क्षेत्राधिकार मा रहेको प्रादेशिक लोकमार्गको बिकास तथा बिस्तार
- साबिकका स्थानीय पूर्वाधार तथा कृषि सडक विभागबाट भइरहेको सम्पुर्ण कार्यहरू (संरचना सहित)
- प्रादेशिक राजधानीलाई स्थानिय तहको केन्द्रसँग जोड्ने सडकहरू
- दुई वा सड भन्दा बढी स्थानीय तहको केन्द्र जोड्ने प्रमुख सडक
- प्रादेशिक लोकमार्गमा पर्ने पुलहरू
- झोलुङ्गे पुल
- प्रादेशिक लोकमार्गको यातायात तथा सडक सुरक्षा सम्बन्धी कार्यहरू
- यातायात कम्पनी दर्ता, नवीकरण र सवारी साधन

(३) स्थानीय तहबाट सञ्चालन हुने

- नेपालको संविधान को अनुसूची (८) मा उल्लेख भएको स्थानीय सरकारको को क्षेत्राधिकार मा रहेको स्थानीय सडक, कृषि सडक तथा ग्रामिण सडकको बिकास तथा बिस्तार
- ग्रामिण सडक तथा सामुदायिक पूर्वाधारको बिकास तथा बिस्तार
- स्थानीय स्तरको यातायात नीति, अनुमति, नियमन र व्यवस्थापन
- स्थानीय यातायात व्यवस्थापन तथा सडक सुरक्षा

(ठ) महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक

(१) संघबाट सञ्चालन हुने

- अन्तर्राष्ट्रिय अभिसन्धि, अनुबन्ध सम्बन्धी कार्यहरू तथा प्रतिवेदन
- राष्ट्रपति महिला उत्थान कार्यक्रम
- राष्ट्रिय स्तरका वृद्धाश्रम व्यवस्थापन तथा अनुगमन
- बालबालिका सम्बन्धी नीति निर्माण
- सामाजिक संरक्षणका एकीकृत कार्यक्रम
- सुरक्षित आवास गृह, बाल कल्याण केन्द्र

- राष्ट्रिय स्तर र दुइ वा सो भन्दा बढी प्रदेशमा कार्यक्षेत्र भएका गैर सरकारी संस्थाहरूको नियमन
- (२) प्रदेश तहबाट सञ्चालन हुने
- प्रदेशस्तरका महिला विकास कार्यक्रम
 - महिला सचेतना तथा विकास सम्बन्धी तालिम तथा क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी कार्यक्रम
 - प्रदेशस्तरका वृद्धाश्रम र बालग्राम व्यवस्थापन तथा अनुगमन
- (३) स्थानीय तहबाट सञ्चालन हुने
- स्थानीयस्तरका महिला विकास कार्यक्रम
 - महिला सचेतना तथा विकास सम्बन्धी तालिम तथा क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी कार्यक्रम
 - सामाजिक संरक्षण प्राप्त गर्ने लाभग्राहीलाई परिचय पत्र वितरण, ज्येष्ठ नागरिक मञ्च सञ्चालन, दिवा सेवा केन्द्र सञ्चालनका कार्य
 - सामाजिक संरक्षणका स्थानीय क्रियाकलापहरू

(ड) रक्षा

- १) संघबाट सञ्चालन हुने
- नेपाली सेना
 - अन्तरराष्ट्रिय सिमानाको सुरक्षा तथा नियमन
 - राष्ट्रिय सुरक्षा सूचना तथा संचार प्रणाली एवं संजाल स्थापना, संचालन र व्यवस्थापन
 - राष्ट्रिय सेवा दलको संचालन र व्यवस्थापन
 - राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु आरक्षहरूको सुरक्षा
 - विपद् प्रतिकार्यमा सहयोग र समन्वय
- (२) प्रदेश तहबाट सञ्चालन हुने
- नरहेको
- (३) स्थानीय तहबाट सञ्चालन हुने
- नरहेको

(ढ) युवा तथा खेलकुद

- (१) संघबाट सञ्चालन हुने
- राष्ट्रिय/अन्तरराष्ट्रिय स्तरको खेल पूर्वाधारहरूको विकास, निर्माण तथा स्तरोन्नति
 - राष्ट्रिय/अन्तर्राष्ट्रिय स्तरका खेलकुद प्रतियोगिताको आयोजना तथा सहभागिता
- (२) प्रदेश तहबाट सञ्चालन हुने
- युवा वैज्ञानिक प्रोत्साहन
 - युवासम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून, योजना, कार्यान्वयन तथा नियमन
 - राष्ट्रिय विकास स्वयंसेवक परिचालन
 - स्काउट सम्बन्धी कार्यहरू
 - प्रदेशस्तरमा खेलकुद विकास तथा प्रादेशिक पूर्वाधारहरूको विकास, निर्माण र स्तरोन्नति
 - प्रादेशिक खेलकुद प्रतियोगिताको आयोजना तथा सहभागिता

(३) स्थानीय तहबाट सञ्चालन हुने

- स्थानीय स्तरमा युवा जागरण, सशक्तीकरण र परिचालन
- स्थानीय स्तरमा युवा सीप, उद्यमशिलता तथा नेतृत्व विकास
- स्थानीय स्तरमा खेलकुद विकास तथा यसका पूर्वाधारहरूको विकास, निर्माण र स्तरोन्नति
- स्थानीय स्तरका खेल प्रतियोगिता आयोजना

(ग) वन तथा वातावरण

(१) संघबाट सञ्चालन हुने

- वन, जैविक विविधता, वनस्पति तथा जडिबूटी, वन्यजन्तु, भू तथा जलाधार संरक्षण र व्यवस्थापन, जलवायु परिवर्तन तथा वातावरण सम्बन्धी नीति, रणनीति, कानून, मापदण्ड, अध्ययन, अनुसन्धान, सर्वेक्षण, सीमाङ्कन तथा राष्ट्रिय तथ्याङ्क व्यवस्थापन
- राष्ट्रिय निकुञ्ज, वन्यजन्तु आरक्ष, संरक्षण क्षेत्र तथा सीमसार, साइटिस तथा वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण, मध्यवर्ती क्षेत्रको व्यवस्थापन
- अन्तर प्रादेशिक रूपमा फैलिएको जंगल, हिमाल, वन संरक्षण क्षेत्र
- राष्ट्रिय स्तरका वनस्पति तथा प्राणी उद्यान र हर्वेरियम व्यवस्थापन
- वन्यजन्तु पालन सम्बन्धी नियमन
- प्रदूषण अनुगमन र नियन्त्रण, कार्बन सेवा र कार्बन सञ्चिति
- जलवायु परिवर्तन र रेड फोरेस्ट्री
- वन डहेलो नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन प्रणालीको विकास
- प्रकृतिमा आधारित पर्यटनका ठूला आयोजनाहरू
- वन तथा वातावरण सम्बन्धी विशिष्टीकृत तालीम
- सशस्त्र वन सुरक्षा
- बृहत् जलाधार व्यवस्थापन
- राष्ट्रपति चुरे तराई मधेश संरक्षण विकास समिति
- हरित उद्यम व्यवस्थापनमा समन्वय र सहयोग
- विरुवा उत्पादन र वृक्षारोपणमा समन्वय र सहयोग

(२) प्रदेश तहबाट सञ्चालन हुने

- एक भन्दा बढी स्थानीय तहमा फैलिएको सामुदायिक र कबुलियती वनको व्यवस्थापन
- प्रदेशभित्रको राष्ट्रिय वन
- जडिबूटी विकास, उत्पादन, बजारीकरण र प्रवर्द्धन
- भू तथा जलाधार संरक्षण
- वन, वनस्पति, वन्यजन्तु र जैविक विविधता सम्बन्धी प्रादेशिक सङ्ग्रहालय व्यवस्थापन
- प्रदेश स्तरीय चिडियाखाना व्यवस्थापन
- प्रदूषण अनुगमन तथा नियन्त्रण
- वन तथा वातावरण सम्बन्धी तालीम
- जलवायु परिवर्तन न्यूनीकरण तथा अनुकूलन सम्बन्धी कार्यक्रमहरू

- विरुवा उत्पादन तथा वृक्षारोपण
 - हरित उद्यम स्थापना तथा सञ्चालन (काष्ठ, गैर काष्ठ र पर्या पर्यटन)
 - डढेलो नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन
 - प्रकृतिमा आधारित पर्यटनका प्रदेश स्तरीय आयोजनाहरू
 - वन तथा वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण
 - वन्यजन्तु पालन
 - कृषि वन
 - सडक तथा नहर किनारा वृक्षारोपण र व्यवस्थापन
- ३) स्थानीय तहबाट सञ्चालन हुने
- स्थानीय स्तरमा सामुदायिक, ग्रामीण तथा सहरी, धार्मिक, कवुलियती वनको संरक्षण, सम्बर्द्धन, उपयोग र नियमन स्थानीय स्तरमा जडिबुटी तथा अन्य गैरकाष्ठ वन पैदावार सम्बन्धी सर्वेक्षण, उत्पादन, संकलन, प्रवर्द्धन, प्रशोधन र बजार व्यवस्थापन
 - स्थानीय प्राणी उद्यान (चिडियाखाना) स्थापना र सञ्चालन
 - भू तथा जलाधार संरक्षण
 - प्रदूषण नियन्त्रण
 - स्थानीयस्तरको जलवायु अनुकूलन तथा न्यूनीकरण सम्बन्धी क्रियाकलापहरू
 - विरुवा उत्पादन तथा वृक्षारोपण
 - वन उद्यम
 - प्रकृतिमा आधारित पर्यटन
 - डढेलो नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन
 - स्थानीय स्तरको भू-उपयोग योजना तथा हरित उद्यम क्षेत्र निर्धारण
 - स्थानीय स्तरको वन, वनस्पति, जैविक विविधता, वन्यजन्तु संरक्षण
 - काष्ठ तथा गैर काष्ठ उद्योगहरूको स्थापना र व्यवस्थापन
 - सडक तथा नहर किनारा वृक्षारोपण र व्यवस्थापन
 - कृषि वन
 - नदी उकास क्षेत्रमा वृक्षारोपण, घाँस रोपण तथा व्यवस्थापन
 - वन्यजन्तु पालन

(त) शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि

(१) संघबाट सञ्चालन हुने

- शिक्षाका लागि खाद्यान्नको व्यवस्थापन र समन्वय
- उच्च शिक्षा
- प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिमको समन्वय, मापदण्ड र प्रमाणीकरण
- प्लानेटोरियम, विज्ञान प्रविधि सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान
- विद्यालय शिक्षा सम्बन्धी नियमन, पाठ्यक्रम विकास
- माध्यमिक तहको परीक्षा मानक तथा मापदण्ड विकास र समन्वय एवम् प्रमाणीकरण

- शिक्षक सेवा आयोग सम्बन्धी कार्य
- राष्ट्रिय शैक्षिक तथ्यांक तथा अभिलेख व्यवस्थापन
- राष्ट्रिय स्तरमा शिक्षा सम्बन्धी अनुसन्धान र विकास सम्बन्धी कार्यहरू

(२) प्रदेश तहबाट सञ्चालन हुने

- विद्यालय तहका शिक्षकहरूको तालिम सम्बन्धी कार्य
- माध्यमिक तह कक्षा १० को एस इ इ परीक्षा सञ्चालन
- अपांगता भएका बालबालिकाहरूका लागि विशेष आवासीय विद्यालयहरू सञ्चालन
- व्यावसायिक शिक्षा तथा प्राविधिक तालीम
- पोलिटेक्निक सञ्चालन
- विज्ञान संग्रहालय र अनुसन्धान केन्द्रहरू
- सामुदायिक पुस्तकालयहरूको सञ्चालन
- शिक्षक सेवा आयोगबाट प्रत्यायोजित कार्यहरू
- नमुना विद्यालय विकास
- प्रदेश स्तरीय शैक्षिक तथ्यांक विकास

(३) स्थानीय तहबाट सञ्चालन हुने

- विद्यालय शिक्षासँग सम्बन्धित कार्यहरू
- अनौपचारिक शिक्षा, साक्षरता कार्यक्रम
- बाल विकास कार्यक्रम
- शैक्षिक तथ्यांक र अभिलेख व्यवस्थापन
- द्वन्द्वपीडित परिवार शिक्षाको व्यवस्थापन (सहिद प्रतिष्ठान मार्फत सञ्चालन हुने शिक्षा कार्यक्रम)
- विशेष प्रकृतिका छात्रवृत्ति (द्वन्द्वपीडित, सहिद परिवार, विपन्न लक्षित)
- विद्यालय तहका शिक्षकहरूको सेवा सुविधा सम्बन्धी कार्यहरू

(थ) श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा

(१) संघबाट सञ्चालन हुने

- सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी नीति, कानून र मापदण्ड
- आन्तरिक तथा वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी नीति, नियमन, व्यवस्थापन र समन्वय
- श्रम तथा रोजगार सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड र अभिलेख व्यवस्थापन
- मर्यादित श्रम र व्यवसायजन्य सुरक्षाको नियमन / अनुगमन
- सीप विकास सम्बन्धी क्षमता विकास / तालीम र रोजगार प्रवर्द्धन

(२) प्रदेश तहबाट सञ्चालन हुने

- सीप विकास सम्बन्धी क्षमता विकास / तालीम र रोजगार प्रवर्द्धन
- आन्तरिक रोजगारी प्रवर्द्धन

(३) स्थानीय तहबाट सञ्चालन हुने

- सामाजिक सुरक्षाका कार्यक्रम
- स्थानीय स्तरको सीप विकास र रोजगार प्रवर्द्धन

(द) सहरी विकास

(१) संघबाट सञ्चालन हुने

- सहरी विकास सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान, गुरु योजना तथा मापदण्ड तर्जुमा तथा नियमन
- प्रदेश सरकार र स्थानीय तहमा हस्तान्तरण भएका बाहेक बहुवर्षिय खरिद गुरुयोजना स्वीकृत भइ ठेक्का प्रक्रियामा रहेका आयोजनाहरू सम्पन्न गरी हस्तान्तरण गर्ने गरी संघले सञ्चालन गर्ने। नयाँ आयोजनाहरूको हकमा सम्बन्धित प्रदेश र स्थानीय तहले अनुरोध गरेमा ठुला प्रकृतिका आयोजनाहरूको कार्यान्वयन गर्ने
- संघीय सरकारका भवन निर्माण, मर्मत सम्भार संघले सञ्चालन गर्ने तर अन्तर्राष्ट्रिय स्तरका बहुउपयोगी सम्मेलन केन्द्र निर्माण सम्पन्न भई सम्बन्धित तहमा हस्तान्तरण भइसकेपछि सञ्चालन र मर्मत सम्भार सम्बन्धित तहले गर्ने
- राष्ट्रिय स्तर र वातावरणीय रूपमा संवेदनशील शहरी पूर्वाधार निर्माण तथा शहरी पुनर्उत्थान कार्यक्रमको कार्यान्वयन
- मेघा सिटि तथा स्मार्ट सिटिको सहरी विकास
- राष्ट्रियस्तरका सहरी पूर्वाधार निर्माण तथा सञ्चालन
- राष्ट्रिय भवन निर्माण सम्बन्धी संहिता, मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा नियमन
- अन्तर प्रादेशिक तथा क्षेत्रीय स्तरका सहरी पूर्वाधार निर्माण तथा सञ्चालन
- राष्ट्रिय स्तरका आयोजनाबाट विस्थापितका लागि पूर्वाधार सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड र कार्यान्वयन तथा नियमन
- एकीकृत बस्ती विकास
- संयुक्त, बहुतले, सामुहिक र सरकारी आवास नीति योजना तर्जुमा र नियमन
- संघीय राजधानी क्षेत्रको नीति, योजना, मापदण्ड निर्माण, समन्वय र अनुगमन
- काठमाण्डौ उपत्यका लगायतका प्रमुख उपत्यका तथा मुख्य सहरी करिडोरको एकीकृत सहरी विकास योजना तर्जुमा

(२) प्रदेश तहबाट सञ्चालन हुने

- प्रदेशभित्रको सहरी विकास योजना तर्जुमा, सहरी पूर्वाधार निर्माण, सञ्चालन, मर्मत संभार
- प्रदेश अन्तर्गतका आवास तथा भवन सम्बन्धी योजनाहरूको कार्यान्वयन र मार्गनिर्देशन
- प्रादेशिक राजधानी र अन्तर स्थानीय सहरको योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा संयोजन
- लक्षित आवास कार्यक्रमको नीति, योजना र कार्यान्वयन
- प्रदेश स्तरका एकीकृत बस्ती विकास
- प्रदेश तहका सरकारी भवन निर्माण तथा मर्मत सम्भार
- आधुनिक, बहुउपयोगी सम्मेलन केन्द्रहरूको निर्माण, सञ्चालन र मर्मत संभार

(३) स्थानीय तहबाट सञ्चालन हुने

- सहरी विकास, बस्ती विकास र भवन सम्बन्धी स्थानीय तहको नीति, कानून, मापदण्ड र योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन
- एकीकृत बस्ती विकासका लागि जग्गाको एकीकरण तथा जग्गा विकास र व्यवस्थापन

- स्थानीय तहका सहरी पूर्वाधार
- स्थानीय तहका सरकारी भवन, विद्यालय, सामुदायिक भवन, सभागृह तथा अन्य सार्वजनिक भवन र संरचना निर्माण र मर्मत संभार

(घ) संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्ययन

(१) संघबाट सञ्चालन हुने

- हवाई यातायात तथा नागरिक उड्ययन
- पर्यटन सम्बन्धी नीति, कानून र गुरुयोजना
- राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय स्तरमा पर्यटन प्रवर्द्धन
- राष्ट्रिय स्तरका पर्यटन पूर्वाधार
- राष्ट्रिय संग्रहालय तथा अभिलेखालय
- विश्व सम्पदा सूचीमा सूचीकृत सम्पदा
- पुरातात्विक, ऐतिहासिक तथा सांस्कृतिक महत्वका सम्पदा र प्राचीन स्मारक र सो सम्बन्धी अध्ययन, अन्वेषण र अनुसन्धान
- ठूला प्रतिष्ठान र समितिहरू

(२) प्रदेश तहबाट सञ्चालन हुने

- प्रदेश स्तरका पर्यटन पूर्वाधार
- भाषा, लिपी, संस्कृति, ललितकला र धार्मिक सम्पदा संरक्षण
- प्रदेश संग्रहालय
- संस्कृति तथा पर्यटन प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्यहरू

(३) स्थानीय तहबाट सञ्चालन हुने

- स्थानीय पर्यटन पूर्वाधार
- स्थानीय स्तरका ऐतिहासिक तथा पुरातात्विक महत्वका सम्पदा स्मारक संरक्षण
- परम्परागत जात्रा मेला संचालन र व्यवस्थापन
- संस्कृति तथा पर्यटन प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्यहरू

(न) संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन

(१) संघबाट सञ्चालन हुने

- सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी नीति मापदण्ड र स्रोत विनियोजन
- संघीय तथा स्थानीय मामिला प्रशिक्षण
- प्रशासन सुधार
- संघीय निजामती सेवा र अन्य संघीय सरकारी सेवाका कर्मचारीको क्षमता विकास, प्रशिक्षण तथा कल्याण
- स्थानीय पूर्वाधार विकास सम्बन्धी नीति मापदण्ड

(२) प्रदेश तहबाट सञ्चालन हुने

- स्थानीय शासन तथा सामुदायिक विकास र प्रदेश स्तरका पूर्वाधार निर्माण

- प्रदेश तथा स्थानीय मामिला प्रशिक्षण
- प्रदेश तथा स्थानीय निजामती सेवा र अन्य प्रादेशिक सरकारी सेवाका कर्मचारीको क्षमता विकास, प्रशिक्षण तथा कल्याण

(३) स्थानीय तहबाट सञ्चालन हुने

- पञ्जीकरण दर्ता तथा अभिलेख व्यवस्थापन
- स्थानीय पूर्वाधार तथा ग्रामीण विकास
- सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम सञ्चालन

(प) सञ्चार तथा सूचना प्रविधि

(१) संघबाट सञ्चालन हुने

- सबै प्रयोजनका लागि फ्रिक्वेन्सी बाँडफाँट गर्ने, अर्बिटल स्लटको प्रयोग गर्ने, फ्रिक्वेन्सी अनुगमन गर्ने र रेडियो फ्रिक्वेन्सी सम्बन्धी नियामक कार्य
- केन्द्रीय स्तरका सूचना प्रविधि पूर्वाधारको निर्माण, सञ्चालन र नियमन
- राष्ट्रिय स्तरका रेडियो, टेलिभिजन तथा अन्य सञ्चार माध्यम सञ्चालन अनुमति, संचालन र नियमन
- हुलाक सम्बन्धी नीति नियमन, संचालन तथा व्यवस्थापन
- सुरक्षण मुद्रण
- स्याटेलाइट सञ्चालन तथा नियमन
- चलचित्र जाँच

(२) प्रदेश तहबाट सञ्चालन हुने

- १०० देखि १००० वाटसम्मको एफ. एम. रेडियो र केबुल टेलिभिजनको फ्रिक्वेन्सी प्राप्ति पश्चातको सञ्चालन अनुमति, नवीकरण र नियमन
- प्रदेश स्तरमा तारयुक्त र ताररहित ब्रोडब्याण्ड पूर्वाधारको विकास, व्यवस्थापन र नियमन
- प्रदेश भित्र सञ्चार ग्राम संचालन, व्यवस्थापन र नियमन
- प्रदेश स्तरका सूचना प्रविधि पार्कको योजना, निर्माण, व्यवस्थापन र नियमन

(३) स्थानीय तहबाट सञ्चालन हुने

- १०० वाट सम्मका एफ .एम.रेडियो सञ्चालन अनुमति, नवीकरण र नियमन
- स्थानीय क्षेत्र भित्र टेलिसेन्टर सञ्चालन चलचित्र भवन निर्माण इजाजत तथा जाँचपास
- स्थानीय तहका पत्रपत्रिकाको प्रकाशन अनुमति, अभिलेख र नियमन

(फ) स्वास्थ्य तथा जनसंख्या

(१) संघबाट सञ्चालन हुने

- स्वास्थ्य तथा जनसंख्या सम्बन्धी अनुसन्धान, समन्वय, मापदण्ड तथा नियमन
- विशिष्टीकृत स्वास्थ्य सेवा, विशिष्टीकृत क्षेत्रीय अस्पताल
- राष्ट्रिय स्तरका तथा छुट्टै ऐन वा प्रकृयाबाट स्थापित अस्पतालको सञ्चालन र नियमन
- खोप, औषधि, उपकरण, अस्पताल तथा प्रयोगशाला सम्बन्धी मापदण्ड तथा नियमन
- स्वास्थ्य बीमा

- महामारी तथा प्रकोप रोग नियन्त्रण
 - बसाइसराइ सर्वेक्षण एवम् स्थिति विश्लेषण
- (२) प्रदेश तहबाट सञ्चालन हुने
- साविकमा रहेका क्षेत्रीय, उपक्षेत्रीय तथा अञ्चल अस्पताल, आयुर्वेद चिकित्सालय र जिल्ला अस्पताल
 - खोप, औषधि, उपकरणको सञ्चालन
 - स्थानीय तहहरूबीच स्वास्थ्य सेवाको समन्वय
 - प्रादेशिक स्तरको जनसांख्यिक सूचना व्यवस्थापन, क्षमता विकास तथा अध्ययन
- (३) स्थानीय तहबाट सञ्चालन हुने
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवा
 - स्वास्थ्य चौकी र स्वास्थ्य केन्द्रको सञ्चालन र व्यवस्थापन
 - विभिन्न रोग सम्बन्धी रोकथाम, नियन्त्रण, जनचेतना, प्रबर्द्धनात्मक र उपचारात्मक कार्यक्रम

(ब) योजना तथा तथ्याङ्क व्यवस्थापन

- (१) संघबाट सञ्चालन हुने
- दिर्घकालीन सोच, नीति तथा योजना (आवधिक समेत) निर्माण
 - विकास योजनाको अनुगमन, मूल्यांकन तथा अनुशिक्षण र संघीय संरचना बमोजिमको समन्वय
 - संघीय मध्यमकालीन खर्च संरचना
 - दिगो विकास लक्ष्य सम्बन्धी राष्ट्रिय नीति निर्माण, लक्ष्य निर्धारण, समन्वय तथा अनुगमन
 - सार्वजनिक निजी साझेदारी सम्बन्धी नीति, योजना तथा समन्वय
 - राष्ट्रिय विकास स्वयंसेवक सम्बन्धी नीति मापदण्ड तथा समन्वय
 - राष्ट्रिय तथ्यांक नीति, मानक र गुणस्तर, समन्वय तथा व्यवस्थापन
- (२) प्रदेश तहबाट सञ्चालन हुने
- प्रादेशिक योजना तर्जुमा, अनुगमन, मूल्यांकन र अनुशिक्षण
 - प्रदेश मध्यमकालीन खर्च संरचना
 - दिगो विकास लक्ष्यको प्रदेश तहमा आन्तरिकीकरण, कार्यान्वयन तथा समन्वय
 - सार्वजनिक निजी साझेदारी सम्बन्धी प्रादेशिक योजना तथा कार्यान्वयन
 - प्रादेशिक तथ्यांक र अभिलेख सम्बन्धी योजना, संकलन तथा व्यवस्थापन
- (३) स्थानीय तहबाट सञ्चालन हुने
- स्थानीय योजना तर्जुमा, अनुगमन, मूल्यांकन र अनुशिक्षण
 - स्थानीय तहको मध्यमकालीन खर्च संरचना
 - दिगो विकास लक्ष्यको स्थानीय तहमा कार्यान्वयन
 - सार्वजनिक निजी साझेदारी सम्बन्धी स्थानीय योजना तथा कार्यान्वयन
 - स्थानीय तथ्यांक र अभिलेख सम्बन्धी योजना, संकलन तथा व्यवस्थापन

- व्यक्तिगत घटना दर्ता, अभिलेख व्यवस्थापन र प्रतिवेदन

अनुसूची-१ स्थानीय तहमा हस्तान्तरण हुने कार्यक्रम/आयोजनाहरूको विवरण

क्र. सं.	ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम/आयोजना	सुरु तथा सम्पन्न वर्ष र कुल लागत (रु.लाखमा)	बहुवर्षीय ठेका भएको भए रकम (रु.लाखमा)	प्रमुख प्रतिफल	हालसम्मको प्रगति	
						भौतिक	वित्तीय
१							
२							
३							
४							

अनुसूची -२ मध्यमकालीन खर्च संरचना (२०७७/७८-२०७९/८०)

मध्यमकालीन खर्च संरचनामा देहाय बमोजिम विषयबस्तु समावेश गर्नुपर्नेछः

मन्त्रालय/आयोग: (Font: कालिमाटी Size: १२)

क्षेत्र: (Font: कालिमाटी Size: १२)

१) पृष्ठभूमि (Font: कालिमाटी Size: १२)

विषय क्षेत्रसँग सम्बन्धित वर्तमान अवस्था, दिगो विकास लक्ष्य सम्बन्धमा विषय क्षेत्रगत व्यवस्था र विषय क्षेत्रगत नीति, रणनीति एवम् सरकारको क्षेत्रगत प्राथमिकता तथा प्रतिवद्धता समेटेर एक अनुच्छेदमा र बढीमा आधा पृष्ठसम्म लेख्न सकिने ।

२) समस्या तथा चुनौती (Font: कालिमाटी Size: १२)

यस क्षेत्रका कार्यक्रम कार्यान्वयनमा विद्यमान प्रमुख समस्या दुई वाक्यमा नबढ्ने गरी एक अनुच्छेद तथा आगामी दिनमा सामना गर्नुपर्ने चुनौती समेत गरी एक अनुच्छेदमा लेख्न सकिने ।

३) सौच (Font: कालिमाटी Size: १२)

प्रथम पञ्चवर्षीय योजनाको आधारपत्रमा उल्लेखित विषय क्षेत्रगत सौच लेख्ने, एक भन्दा बढी क्षेत्रको भएमा सबै क्षेत्रको सोच लेख्ने र कोष्ठमा क्षेत्र खुलाउँदा उपयुक्त हुने ।

४) उद्देश्य (Font: कालिमाटी Size: १२)

प्रथम पञ्चवर्षीय योजनाको आधारपत्रमा उल्लेखित विषय क्षेत्रगत उद्देश्य लेख्ने, एक भन्दा बढी क्षेत्रको भएमा सबै क्षेत्रको उद्देश्य लेख्ने र कोष्ठमा क्षेत्र खुलाउन उपयुक्त हुने ।

५) रणनीति (Font: कालिमाटी Size: १२)

प्रथम पञ्चवर्षीय योजनाको आधारपत्रमा उल्लेखित विषय क्षेत्रगत रणनीति लेख्ने, एक भन्दा बढी क्षेत्रको भएमा सबै क्षेत्रको रणनीति लेख्ने र कोष्ठमा क्षेत्र खुलाउने ।

६) विषय क्षेत्रगत नतिजा सूचक र लक्ष्य (Font: कालिमाटी Size: १२)

आगामी ३ आ.व.को लक्ष्य निर्धारण गर्दा प्रथम पञ्चवर्षीय योजनाको आधारपत्रको लक्ष्यलाई मूल आधार मानी लक्ष्य उल्लेख गर्ने ।

सूचक	एकाई	आ.व. २०७५/७६ सम्मको वास्तविक उपलब्धि	आ.व. २०७६/७७ सम्मको अनुमानित उपलब्धि	मध्यमकालीन लक्ष्य		
				२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	२	३	४	५	६	७

७) विषय क्षेत्रगत खर्च तथा स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान (Font: कालिमाटी Size: १२)

आ.व.	बजेट अनुमान				स्रोत		
	कूल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	राजस्व
२०७७/७८							
२०७८/७९							
२०७९/८०							

८) **कार्यक्रम तथा आयोजनाको संक्षिप्त विवरण (Font: कालिमाटी Size: १२)**

उद्देश्य संक्षिप्तमा लेख्ने (जस्तै: गरिबी निवारण, क्षमता विकास)। कार्यक्रम वा आयोजनाको सुरु र समाप्त हुने मिति अनिवार्य रूपमा खुलाउने । सालबसाली प्रकृतिका कार्यक्रम भएमा ५ वर्षको अवधिलाई एक चरण मानी सो अनुसार उल्लेख गर्ने र आयोजना अवधिको कुल लागत उल्लेख गर्ने र सो को पुष्ट्याई दिने । साधारण प्रशासनतर्फ अवधि र लागत उल्लेख गर्नु नपर्ने । आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक उल्लेख गर्दा परिमाण खुलाउने तथा खुलाउन नसकिने प्रकृतिको भएमा छोटो बुँदामा “..... भएको हुने” भनी उल्लेख गर्ने ।

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम/आयोजना	उद्देश्य	आयोजना अवधि (शुरु र समाप्ति)	लागत रू. लाखमा	पुष्ट्याई	आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
१	२	३	४	५	६	७

९) **जोखिम पक्ष तथा अनुमान (Font: कालिमाटी Size: १२)**

आगामी तीन वर्षमा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा आइपर्ने सम्भावित जोखिमको आइकलन तथा सम्बोधन सहित २ वाक्यमा बढीमा एक अनुच्छेद लेख्ने । पहिलो वाक्यमा प्रमुख अनुमान उल्लेख गर्ने । दोस्रो वाक्यमा उक्त कार्यहरू नभएमा अपेक्षित उपलब्धि हासिल नहुने जोखिम रहन्छ सो उल्लेख गर्ने ।

१०) **कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण, साइकेतीकरण तथा त्रिवर्षीय खर्च अनुमान**

- **रणनीतिक स्तम्भ** - महल १६ मा प्रथम पञ्चवर्षीय योजनाको आधारपत्रमा उल्लेखित जुन रणनीतिसँग यो कार्यक्रम/आयोजना सम्बन्धित छ सो रणनीति नम्बर उल्लेख गर्ने ।
- **प्राथमिकताक्रम** - महल १७ मा विकास कार्यक्रम तथा आयोजनाको प्राथमिकता १ वा २ मध्ये कुन हो सो अनुरूप P1 वा P2 उल्लेख गर्ने ।
- **दिगो विकास लक्ष्य सङ्केत** - महल १८ विकास कार्यक्रम/आयोजना दिगो विकासका १७ वटा लक्ष्यहरूमध्ये कुन-कुनसँग सम्बन्धित छ, सो अनुरूप नम्बर उल्लेख गर्ने ।
- **गरिबी निवारण सङ्केत** - महल १९ विकास कार्यक्रम तथा आयोजना गरिबी निवारण सङ्केत १, २ वा ३ मध्ये कुन हो सो अनुरूप अङ्क उल्लेख गर्ने ।
- **लैङ्गिक सङ्केत** - महल २० विकास कार्यक्रम तथा आयोजना लैङ्गिक सङ्केत १, २ वा ३ मध्ये कुन हो सो अनुरूप अङ्क उल्लेख गर्ने ।
- **जलवायु सङ्केत** - महल २१ विकास कार्यक्रम तथा आयोजना जलवायु सङ्केत १, २ वा ३ मध्ये कुन हो सो अनुरूप अङ्क उल्लेख गर्ने ।

- आ.व.२०७७/७८ को विनियोजन क्षेत्रगत विनियोजनको सीमाभित्र रही गर्ने र सोको चालु, पुँजीगत वा वित्तीय व्यवस्थामा सम्बन्धित महलमा उल्लेख गर्ने । सो समेतको आधारमा पछिल्ला दुई आर्थिक वर्ष २०७८/७९ र २०७९/८० को खर्चको प्रक्षेपण गरी सम्बन्धित महलमा उल्लेख गर्ने ।
- खर्च प्रक्षेपण गर्दा आगामी आ.व.मा सम्पन्न हुने आयोजनाका लागि पर्याप्त रकमको व्यवस्था गर्ने तथा सो सम्पन्न हुने अवधिपछि रकम व्यवस्था गर्ने ।
- साधारण खर्चको हकमा तलब बाहेकको खर्चमा मुद्रास्फितिलाई आधार मान्ने ।
- स्रोत समितिले आड्कलन गरेको स्रोतभित्र रहेर मात्र कुल खर्च प्रक्षेपण गर्ने ।
- प्रक्षेपण गर्दा रकम बाँकी रहेमा नयाँ कार्यक्रम वा आयोजनाको लागि बाँकी रकम एकमुष्ट अनुमान गर्ने ।

अनुसूची-३ कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण, साङ्केतिकरण तथा त्रिवर्षीय खर्च अनुमान

(रकम रु.लाखमा)

क्र.सं.	वजेट उपशिर्षक	कार्यक्रम/आयोजना	आ.व. २०७७/७८ को विनियोजन				आ.व. २०७७/७८ को खर्च प्रक्षेपण				आ.व. २०७८/७९ को खर्च प्रक्षेपण				रणनीतिक स्तम्भ	प्राथमिकता क्रम	दिगो विकास लक्ष्य संकेत	गरिबी न्यूनीकरण संकेत	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
			कुल	चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	कुल	चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	कुल	चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्था						
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१

अनुसूची-४ त्रिवर्षीय खर्चको स्रोत प्रक्षेपण

(रकम रु.लाखमा)

क्र. सं.	बजेट उपशीर्षक	कार्यक्रम/आयोजना	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान				आ.व. २०७७/७८ को खर्च प्रक्षेपण				आ.व. २०७८/७९ को खर्च प्रक्षेपण			
			कुल	नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	राजस्व	कुल	नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	राजस्व	कुल	नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	राजस्व

अनुसूची-५ प्रति एकाई लागत

क्र.स.	विषय क्षेत्र	प्रतिफल	एकाई	प्रति एकाई लागत (रू. हजारमा)	कैफियत

अनुसूची-६ वार्षिक विकास कार्यक्रमको खाका

मन्त्रालय/क्षेत्र (Font: कालिमाटी Size: १२)

उपक्षेत्र (Font: कालिमाटी Size: १२)

पृष्ठभूमि (Font: कालिमाटी Size: १२)

प्रथम पञ्चवर्षीय योजनाको आधारपत्र, दिगो विकास लक्ष्य तथा क्षेत्रगत नीति र योजनाहरूलाई आधार मानी बढीमा २५० शब्दमा विकास कार्यक्रम सञ्चालन सम्बन्धमा क्षेत्रगत पृष्ठभूमि लेख्ने। (Font: कालिमाटी Size: १०.५)

प्रथम पञ्चवर्षीय योजनाको आधारपत्रको विषय क्षेत्रगत उद्देश्य

प्रथम पञ्चवर्षीय योजनाको आधारपत्रमा उल्लेख भए बमोजिम (Font: कालिमाटी Size: १०.५)

प्रथम पञ्चवर्षीय योजनाको आधारपत्रको विषय क्षेत्रगत रणनीति (Font: कालिमाटी Size: १०.५)

प्रथम पञ्चवर्षीय योजनाको आधारपत्रमा उल्लेख भए बमोजिम (Font: कालिमाटी Size: १०.५)

नतिजा सूचक (Font: कालिमाटी Size: १२)

प्रथम पञ्चवर्षीय योजनाको आधार पत्रमा उल्लेख भए बमोजिम

क्र.सं.	सूचक	एकाई	आधार वर्ष २०७५/७६	आ.व.२०७६/७७ को लक्ष्य	आ.व.२०८०/८१ को लक्ष्य (प्रथम पञ्चवर्षीय योजनाको अवधि)
१.					
१.१					
१.२					
२					
३					

क) वार्षिक विकास कार्यक्रम (Font: कालिमाटी १२)

क्र.सं.	ब.उ.शि.नं.	कार्यक्रम/आयोजना	क्षेत्रगत रणनीतिक स्तम्भ	प्रमुख प्रतिफलहरू	हालसम्मको प्रगति स्थिति	आ.व.२०७६/७७ मा सञ्चालन हुने प्रमुख क्रियाकलापहरू

- क्षेत्रगत रणनीतिक स्तम्भ - प्रथम पञ्चवर्षीय योजनाको आधारपत्रबाट विषय क्षेत्रगत रणनीतिक स्तम्भ उल्लेख गर्ने ।
- प्रमुख प्रतिफलहरू - कार्यक्रम तथा आयोजनाले लिएको उद्देश्यबाट उल्लेख गर्ने ।

- हालसम्मको प्रगति स्थिति - आ.व.२०७५/७६ को दोस्रो चौमासिकसम्मको प्रगति स्थिति उल्लेख गर्ने ।
- आ.व.२०७६/७७ मा सञ्चालन हुने प्रमुख क्रियाकलापहरू - आयोजना दस्तावेजमा उल्लेख भएका क्रियाकलाप तथा पन्ध्रौं योजनाको विषय क्षेत्रगत उद्देश्य हासिल गर्नको लागि रणनीति र कार्यनीति कार्यान्वयनमा सहयोग पुग्ने किसिमका क्रियाकलापहरू उल्लेख गर्ने ।
- कार्यक्रम तथा आयोजनाको प्रमुख क्रियाकलापहरू वार्षिक कार्यान्वयन कार्ययोजनासँग तादात्म्यता मिलाई सोही अनुरूपको अनुगमन योजना समेत बनाउनु पर्ने ।

ख) बजेट (Font: कालिमाटी १२)

आ.व.२०७६/७७ को लागि यस क्षेत्र/मन्त्रालयको लागि चालुतर्फ रु.
 करोड, पुँजीगततर्फ रु. करोड र वित्तीय व्यवस्थातर्फ रु.
 करोड गरी जम्मा रु. करोड विनियोजन गरिएको छ। (Font: कालिमाटी १०.५)

पुनश्च: तालिका भित्रको (Font: कालिमाटी, Size: ९ राख्ने)

अनुसूची-७ आगामी आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को खर्च तथा स्रोतको अनुमान (विकास कार्यक्रम मात्र)

(रु.लाखमा)

क्र.स	ब.उ.शी. नं.	कार्यक्रम/आयोजना	२०७७/७८ को विनियोजन र स्रोत							रणनीतिक स्तम्भ	प्राथमिकता क्रम	दिगो विकास लक्ष्य संकेत	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
			विनियोजन				स्रोत							
			कुल जम्मा	चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	राजस्व					